

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему “ Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва”

Виконала: студентка групи: ОО-42 Баранова
Мар’яна Іванівна
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Керівник Баланюк І.Ф.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Левандівський О.Т.

(прізвище та ініціали)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач
кафедри

Баланюк І.Ф.

(прізвище та ініціали)

" 7 " листопада 2024 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА**

Баранової Мар'яни Іванівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи "Облік, аудит та економічний аналіз витрат
виробництва"

керівник роботи завідувач кафедрою обліку і оподаткування, доктор
економічних наук, професор Баланюк І.Ф.

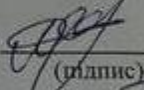
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

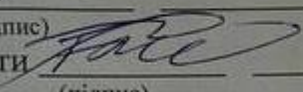
2. Перелік питань, які потрібно розробити: сутність витрат
виробництва, класифікація витрат виробництва, нормативно-правове
регулювання витрат виробництва, організація обліку витрат виробництва в
готелі, документальне оформлення витрат виробництва, синтетичний і
аналітичний облік витрат виробництва, економічний аналіз витрат
виробництва, методика проведення аудиту витрат виробництва, шляхи
оптимізації витрат виробництва.

3. Дата видачі завдання 04.12.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні основи витрат виробництва	17.02.2025	Виконано
2.	Облік витрат виробництва в готелі	18.03.2025	Виконано
3.	Аналіз та аудит витрат у готелі	21.04.2025	Виконано

Студент
(підпис)

Керівник роботи
(підпис)

Баранова М.І.
(прізвище, ініціали)

Баланюк І.Ф.
(прізвище, ініціали)

ВІДГУК
на кваліфікаційну роботу
студентки групи ОО-42 Баранової Мар'яни Іванівни
на тему:
«ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА»

Раціональне управління витратами виробництва має важливе значення для ефективного функціонування суб'єктів господарювання. У сучасних умовах зростаючої конкуренції та нестабільної економічної ситуації актуальним стає впровадження дієвих систем обліку, контролю й аналізу витрат. Це потребує ґрунтовного наукового підходу до класифікації витрат, вибору методів їх обліку та обґрунтування шляхів оптимізації.

У кваліфікаційній роботі Баранової М.І. визначено економічну сутність витрат у виробництві, їх роль у формуванні собівартості продукції, проаналізовано нормативно-правову базу щодо організації обліку витрат, розкрито методику ведення обліку у суб'єкті господарювання ТОВ «Фірма "Надія"». Проведено ґрунтовну оцінку наявного порядку ведення обліку витрат, проаналізовано основні економічні показники діяльності підприємства, що дозволило сформулювати доцільні рекомендації щодо покращення системи обліку та управління витратами. Особливу увагу у роботі приділено методології економічного аналізу витрат, що включає обґрунтований вибір аналітичних показників, джерел інформації та інструментарію аналізу. Авторка обґрунтувала необхідність аудиту витрат виробництва як складової частини фінансового контролю, що є запорукою прийняття ефективних управлінських рішень.

Кваліфікаційна робота вирізняється логічною структурою, належним рівнем теоретичної обґрунтованості, грамотним використанням фахової термінології та посиланням на нормативну базу і літературні джерела. Робота містить ілюстративні матеріали, таблиці та схеми, які сприяють глибшому розумінню досліджуваної проблематики. Тема розкрита повною мірою, авторкою самостійно проведено наукове дослідження, виявлено практичну спрямованість отриманих результатів, які можуть бути впроваджені у діяльність підприємства. В роботі підкреслено значення стратегічного підходу до управління витратами, що передбачає довгострокове планування, адаптацію до змін зовнішнього середовища та використання сучасних інформаційних технологій. Запропоновано інтегрування автоматизованих систем обліку, що дозволяє підвищити оперативність і точність обробки інформації, зменшити ймовірність помилок та знизити витрати на ведення облікової документації.

Результати дослідження підтверджують важливість підвищення кваліфікації бухгалтерського персоналу, впровадження стандартів управлінського обліку та розвитку культури фінансової відповідальності на підприємстві. Такі підходи

сприяють не лише оптимізації витрат, але й загальному зростанню ефективності діяльності підприємства в умовах ринкової економіки.

Кваліфікаційна робота Баранової Мар'яни Іванівни на тему "Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва" є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам, що визначені до такого виду робіт, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування".

Рекомендується до захисту з позитивною оцінкою.

Науковий керівник:
д.е.н., професор

Баланюк І.Ф.

"23" травня 2025 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

студентки економічного факультету Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника Баранової Мар'яни Іванівни

на тему

**«ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИТРАТ
ВИРОБНИЦТВА»**

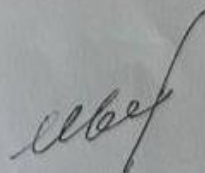
Актуальність теми. Тема витрат виробництва є однією з ключових у системі бухгалтерського обліку, контролю та аналізу діяльності підприємств. У сучасних умовах господарювання, коли ефективне управління витратами стає запорукою прибутковості й конкурентоспроможності бізнесу, обраний напрям дослідження набуває особливої ваги. Актуальність роботи зумовлена потребою в удосконаленні методичних підходів до обліку, аудиту та економічного аналізу витрат, що особливо важливо для підприємств сфери послуг, зокрема готельно-ресторанного бізнесу.

Якість проведеного аналізу проблеми робота відзначається логічною побудовою, глибоким теоретичним обґрунтуванням та практичною спрямованістю. У першому розділі розкрито теоретичні засади витрат виробництва: сутність, класифікацію та нормативно-правове регулювання. Другий розділ присвячено практичним аспектам обліку витрат у діяльності готельного підприємства: розглянуто організацію обліку, порядок документального оформлення, а також ведення синтетичного й аналітичного обліку. Третій розділ містить детальний економічний аналіз витрат, методику проведення аудиту та запропоновано конкретні шляхи їх оптимізації.

Практична цінність висновків і рекомендацій. Результати, викладені в роботі, мають високу прикладну цінність, адже базуються на реальних даних діяльності готельного підприємства. Запропоновані рекомендації щодо підвищення ефективності внутрішнього контролю та оптимізації витрат можуть бути впроваджені на практиці як у підприємствах готельного типу, так і в інших суб'єктах господарювання, що функціонують у сфері послуг.

Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи. Загалом, кваліфікаційна робота на тему «Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам, що визначені до такого виду робіт, а її авторка заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент:
доктор економічних наук,
професор

Левандівський О.Т.

«23» травня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА	5
1.1 Сутність витрат виробництва	5
1.2. Класифікація витрат виробництва	10
1.3. Нормативно-правове регулювання витрат виробництва	15
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА В ГОТЕЛІ.....	21
2.1. Організація обліку витрат виробництва в готелі.....	21
2.2. Документальне оформлення витрат виробництва.....	28
2.3. Синтетичний і аналітичний облік витрат виробництва	33
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ТА АУДИТ ВИТРАТ В ГОТЕЛІ	39
3.1. Економічний аналіз витрат виробництва	39
3.2. Методика проведення аудиту витрат виробництва.....	45
3.3. Шляхи оптимізації витрат виробництва	50
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	58
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми. Раціональне управління витратами набуває особливого значення в умовах посиленої конкуренції на ринку готельних послуг. У сучасному економічному середовищі підприємства змушені не лише забезпечувати високий рівень обслуговування, а й ефективно використовувати свої ресурси для досягнення прибутковості та довгострокової стійкості. Витрати виробництва є однією з найбільш значущих складових фінансового результату підприємства, а тому потребують постійного контролю, точного обліку та глибокого економічного аналізу. Саме вдосконалення системи обліку й аудиту витрат у готельному бізнесі дозволяє не лише зменшити надлишкові витрати, а й підвищити рентабельність діяльності.

Об'єктом дослідження є діяльність готелю «Надія» в місті Івано-Франківськ.

Предметом дослідження виступає система обліку, аудиту та економічного аналізу витрат виробництва в готелі, а також методи її вдосконалення з метою підвищення ефективності управління.

Метою дослідження є аналіз організації обліку, аудиту та економічного аналізу витрат виробництва в готелі «Надія» та розробка рекомендацій щодо їх оптимізації.

Для досягнення поставленої мети були визначені наступні **завдання**:

- розкрити сутність та класифікаційні ознаки витрат виробництва;
- охарактеризувати нормативно-правові основи їх формування та обліку;
- проаналізувати організацію обліку витрат у готельному підприємстві;
- дослідити порядок документального оформлення та відображення витрат у бухгалтерському обліку;

- здійснити економічний аналіз і аудит витрат виробництва та обґрунтувати напрями їх оптимізації.

Методи дослідження. В процесі написання роботи застосовано як загальнонаукові, так і спеціальні методи дослідження. Зокрема, методи аналізу, синтезу, порівняння, логічного узагальнення для розкриття теоретичних основ обліку та аудиту. Економіко-статистичні методи, графічні прийоми та структурний аналіз використовувалися для дослідження динаміки витрат, їх структури та ефективності управління ними на практиці.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані у роботі підходи можуть бути впроваджені в діяльність готельних підприємств, зокрема готелю «Надія», для підвищення ефективності використання ресурсів, зменшення необґрунтованих витрат та покращення фінансових результатів. Результати дослідження є цінними для вдосконалення практики обліку та аудиту витрат виробництва у сфері гостинності.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел, який включає 59 найменування, та додатків. Загальний обсяг роботи становить 63 сторінок, включаючи 10 таблиць і 7 рисунків.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

1.1 Сутність витрат виробництва

У сучасних умовах розвитку туристичної галузі готельний бізнес набуває все більшого значення як один із ключових сегментів сфери послуг. Забезпечення конкурентоспроможності готельного підприємства значною мірою залежить від ефективного управління витратами, які впливають на рівень прибутковості, ціноутворення та якості обслуговування клієнтів.

Витрати це зменшення економічних вигод, яке проявляється у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що, своєю чергою, призводить до зниження власного капіталу (за винятком випадків його вилучення або розподілу власниками).

Витрати, які формують собівартість продукції (робіт, послуг), відрізняються не лише за своїм складом, але й за роллю у процесі виробництва (виконання робіт, надання послуг).

Частину витрат можна безпосередньо віднести до собівартості конкретних видів продукції, тоді як іншу частину у випадку виготовлення кількох видів продукції розподіляють непрямим шляхом.

Витрати в готельному бізнесі мають свої специфічні особливості, обумовлені сезонністю попиту, різноманітністю наданих послуг, рівнем сервісу та вимогами до комфорту гостей. Правильне розуміння сутності витрат, їх класифікації та структури дає змогу менеджменту підприємства приймати обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на оптимізацію витратної частини та підвищення ефективності господарської діяльності.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває вивчення економічної природи витрат у готельному бізнесі, їх класифікацій за різними ознаками, а також виявлення особливостей, притаманних саме цій сфері діяльності.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №16 «Витрати», витрати це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття

активів або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу підприємства (крім випадків розподілу капіталу між власниками). Витрати визнаються у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені, незалежно від часу їх фактичної оплати, що відповідає принципу нарахування. До витрат не включаються суми, спрямовані на придбання або створення необоротних активів, оскільки вони визнаються як активи. Класифікація витрат згідно з НП(С)БО 16 може здійснюватися як за елементами витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, амортизація тощо), так і за видами діяльності операційною, фінансовою, інвестиційною [1].

Для детальнішого дослідження поняття «витрати» доцільно проаналізувати підходи різних науковців до трактування цієї економічної категорії. У науковій літературі витрати розглядаються з різних позицій як об'єкт бухгалтерського обліку, як елемент управління та як фактор впливу на фінансовий результат. Сутність витрат, їх класифікацію та значення в системі господарської діяльності підприємства висвітлюють у своїх працях такі автори, як Глен А. Велш і Деніел Г. Шор визначають витрати як суму ресурсів, які були витрачені підприємством протягом певного часу з метою отримання доходу [2]. На думку Грещака М.Г. та Коцюби О.С., витрати це обсяг використаних ресурсів у грошовому вимірі для досягнення певної мети [3].

Осовська Г.В., Юшкевич О.О. і Завадський Й.С. зазначають, що витрати формуються в процесі використання ресурсів у межах певної діяльності підприємства та мають цільову спрямованість [4]. Крушельницька О.В. і Кулішов В.В. вказують, що витрати це грошова оцінка матеріальних і трудових ресурсів, пов'язаних із виробництвом та реалізацією продукції [5; 6;].

Мельник Л.Г. і Карінцева О.І. подають визначення витрат як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань [7].

Згідно з підходом К.Р. Макконнела та С.Л. Брю, витрати є одним із ключових елементів, що формують ринкову пропозицію. Вони розглядають витрати як наслідок вибору на користь виробництва певних товарів, що означає відмову від виготовлення альтернативної продукції. У цьому контексті

економічні витрати визначаються як оцінка вартості ресурсів у їх найефективнішому альтернативному застосуванні. Інакше кажучи, це ті виплати або доходи, які підприємство повинно забезпечити, щоб залучити ресурси до свого виробництва, відмовившись від їх використання в інших сферах. Економічні витрати поділяються на зовнішні (явні) та внутрішні (неявні). Зовнішні включають фактичні грошові виплати за ресурси, отримані від сторонніх постачальників як-от заробітна плата, витрати на сировину, енергоносії тощо. Натомість внутрішні витрати це альтернативна вартість власних ресурсів підприємства, які використовуються без прямих грошових виплат. Сюди належить, зокрема, і нормальний прибуток, що є винагородою за підприємницький талант власника, необхідною для його зацікавленості в діяльності фірми. Р. Н. Антоні, у свою чергу, розмежовує поняття витрат і затрат. На його думку, витрати це придбання ресурсів, що відображає їхню вартість. Затрати ж це використання цих ресурсів у межах певного періоду, тобто їх собівартість. Залишкова вартість невикористаних ресурсів становить грошові кошти підприємства. Нижче наведено узагальнені різноманітні наукові підходи до розуміння економічної сутності категорії витрат через їх співвіднесення із затратами (див. табл. 1.1). У ній представлені визначення провідних вчених, які ілюструють різні аспекти тлумачення цих понять у сучасній економічній науці.

Таблиця 1.1

**Наукові погляди на економічну сутність категорії витрат через їх
ототожнення із затратами**

Визначення	Автор
Термін «затрати» виступає синонімом слова «ресурси», які, у свою чергу, є виробничими чинниками – благами, необхідними для створення інших благ. До них належать капітал, праця та природні ресурси. Витрати ж відображають вартісну оцінку, що відповідає сумі, витрачених на придбання зазначених ресурсів.	Е. Дербін [8, с. 72]
Витрати (Kosten) визначаються як «вартісне вираження використання факторів виробництва». Пізніше дослідник також сформулював поняття «затрати», розглядаючи їх як процес залучення факторів виробництва до виробничої діяльності шляхом їх повного або часткового споживання виробничого потенціалу.	Г. Фандель [9, с. 460]

Продовження таблиці 1.1

Поняття «витрати» застосовується у контексті їх цільового призначення, що фактично відповідає терміну «собівартість продукції» та охоплює також незавершене виробництво з урахуванням конкретних статей у кількісному вираженні. У той час як «затрати» здебільшого пов'язують із витратами, класифікованими за економічними елементами.	О. І. Павликівська [10]
Термін «затрати» тісно пов'язаний із процесом формування собівартості продукції (робіт, послуг) у ході здійснення господарської діяльності. Натомість «витрати» слід розглядати як скорочення економічних вигод у межах звітного періоду або як зростання зобов'язань підприємства, що спричиняє зменшення його капіталу.	Л. В. Нападовська [11, с. 64]
Витрати – це процес трансформації грошових коштів у ресурси для здійснення діяльності, тоді як затрати є загальноекономічним поняттям, яке описує використання різноманітних за своєю природою і властивостями матеріалів і сил природи в ході господарської діяльності.	В. В. Сопко [12, с. 241], [12, с. 282]
Витрати – це зменшення економічних вигод, що проявляється у вибутті активів або зростанні зобов'язань, які призводять до зниження власного капіталу (окрім випадків зменшення капіталу через вилучення або розподіл власниками). Затрати ж відображають грошову оцінку матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, використаних у діяльності для отримання економічної вигоди, за винятком оплат постачальникам, кредиторам за виробничі запаси, товари, послуги, а також авансових платежів.	З. В. Задорожній [13]
В українській економічній науці доцільно застосовувати термін «витрати». Натомість поняття «затрати» доречно використовувати лише у випадках, коли йдеться про витрати конкретного часу (людино-дні, людино-години), матеріалів (кілограми, центнери, тонни, одиниці тощо) або фактичних коштів на придбання товарно-матеріальних цінностей.	В. А. Дерій [14, с. 23]
Поняття «затрати» пов'язане з факторами, що впливають на результати виробничої діяльності конкретного суб'єкта господарювання, тоді як «витрати» стосуються фінансових аспектів цієї діяльності. Тобто, розглядаючи ці терміни з позиції двох критеріїв – факторів виробництва та кінцевого результату – можна сказати, що «витрати» мають ширше значення і охоплюють поняття «затрати», оскільки на кінцевий результат впливає використання як виробничих, так і невиробничих ресурсів.	М. І. Маниліч та О. В. Миронюк [15]

Аналіз наукових поглядів, наведений у таблиці, свідчить про багатогранність трактувань понять «витрати» і «затрати» в економічній літературі. Незважаючи на різні акценти в підходах, більшість авторів погоджуються з тим, що ці категорії тісно взаємопов'язані, але мають певні відмінності у змісті та сфері застосування.

Зокрема, поняття «витрати» зазвичай розглядаються як ширше і включають фінансові наслідки використання ресурсів у процесі виробництва та реалізації продукції, тоді як «затрати» більше фокусуються на фізичному або кількісному споживанні ресурсів. Це розмежування є важливим для точного

обліку, планування та аналізу економічної діяльності підприємств. Розуміння відмінностей між витратами і затратами допомагає удосконалити методологію формування собівартості, забезпечити більш ефективне управління ресурсами та підвищити прозорість фінансової звітності підприємств.

Нижче наведено наукові підходи до визначення економічної сутності категорії витрат через їх співвіднесення із собівартістю продукції (рис. 1.2). Ці погляди допомагають глибше зрозуміти сутність витрат та їх роль у формуванні собівартості продукції.

Таблиця 1.2

Наукові погляди на економічну сутність категорії витрат через їх ототожнення із собівартістю

Визначення	Автор
Під час виробничого процесу здійснюється витрата живої праці, використання засобів виробництва та предметів праці. Всі грошові затрати підприємства, пов'язані з виготовленням і реалізацією продукції, товарів, робіт та послуг, утворюють собівартість відповідної продукції, товарів, робіт і послуг.	В. П. Завгородній [16, с. 375]
Витрати виробництва представляють собою грошове вираження кількості ресурсів, які були використані під час виробничого процесу, причому їх розмір безпосередньо відноситься до конкретного виду продукції. Ці поточні витрати враховуються і плануються як собівартість продукції.	Ф. Ф. Бутинець [17, с. 13]
Витрати – це витрати, пов'язані з виробництвом, що формують виробничу собівартість продукції і характеризуються як грошове відображення ресурсів, використаних для її виготовлення.	Т. В. Дідоренко [18, с. 78]

Отже, узагальнені в таблиці наукові підходи засвідчують, що більшість дослідників ототожнюють витрати з грошовим виміром використаних ресурсів у процесі виробництва, підкреслюючи їх безпосередній зв'язок із формуванням собівартості продукції. Витрати розглядаються як ключовий елемент економічної діяльності підприємства, що впливає на ефективність управління ресурсами, планування та обґрунтування цінової політики.

При цьому варто зазначити, що витрати не лише відображають використання ресурсів, але й виступають важливим аналітичним показником, який дозволяє оцінити економічну доцільність господарських рішень. Саме

через собівартість витрати безпосередньо впливають на фінансові результати підприємства, а отже на його конкурентоспроможність та стійкість на ринку.

1.2. Класифікація витрат виробництва

У сучасних умовах ринкової економіки класифікація витрат виробництва є надзвичайно важливою як у теоретичному, так і в практичному аспектах. Чітке та структуроване розмежування витрат дозволяє підприємствам ефективніше управляти виробничими процесами, визначати економічно обґрунтовану ціну продукції, здійснювати фінансове планування та контролювати рентабельність.

Класифікація витрат – це процес поділу витрат за певними ознаками, такими як економічний зміст, спосіб віднесення на об'єкти обліку, зв'язок з обсягом виробництва, періодичність виникнення тощо. Залежно від цілей управління, можуть застосовуватись різні підходи до класифікації: за елементами (матеріальні, трудові, амортизаційні тощо), за калькуляційними статтями, за місцем виникнення (цехи, підрозділи), за поведінкою у залежності від обсягу виробництва (змінні, постійні, умовно-змінні), за ступенем впливу на прийняття рішень (релевантні та нерелевантні), за контролюванням (керовані та некеровані) та інші [19].

Різноманітність підходів до класифікації витрат дає змогу гнучко застосовувати інформацію в системах управлінського, фінансового та податкового обліку. Це особливо актуально в умовах багатопродуктового виробництва, постійних змін ринкових умов, жорсткої конкуренції та обмежених ресурсів.

У загальному вигляді класифікація витрат за видами діяльності охоплює витрати, пов'язані із звичайною діяльністю (операційною та фінансовою), а також витрати, що виникають у результаті надзвичайних подій. Операційні витрати, у свою чергу, поділяються на ті, що включаються до собівартості реалізованого турпродукту (прямі та загальновиробничі), та ті, що не включаються до неї (адміністративні, витрати на збут, інші операційні).

Фінансові витрати охоплюють витрати на сплату відсотків, оплату фінансової оренди, витрати на іншу фінансову діяльність тощо (рис. 1.1).

Представлена схема класифікації дозволяє наочно розмежувати різні групи витрат, що має важливе значення для формування достовірної інформації у фінансовій звітності, ухвалення управлінських рішень та підвищення загальної економічної ефективності діяльності готельного підприємства.

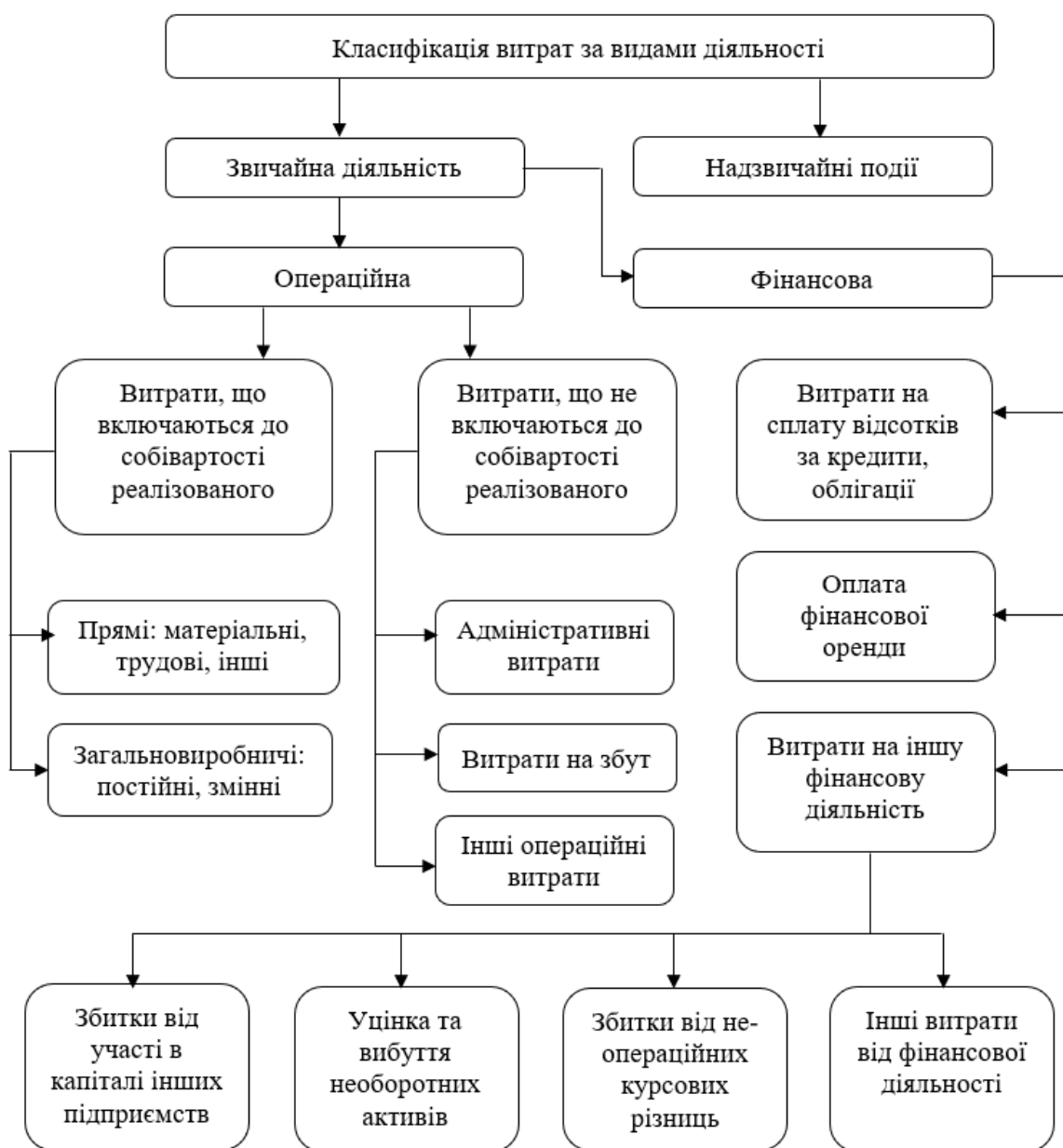

Рис. 1.1 Класифікація витрат за видами діяльності [20; 21; 22;]

Як показано на рисунку, у виробничу собівартість в готельному бізнесі включаються ті витрати, які безпосередньо пов'язані з наданням основних

послуг гостям і можуть бути чітко віднесені на конкретний об'єкт витрат, тобто на певне бронювання, номер або комплексну послугу. До таких витрат, зокрема, належать прямі витрати на закупівлю туристичних послуг в інших підприємств, якщо готель у межах пакету пропонує додаткові послуги, що надаються партнерами, наприклад, екскурсії, трансфери, харчування, СПА-процедури тощо. Якщо ці послуги не є результатом власної діяльності готелю, але входять до складу пропозиції, витрати на їх придбання включаються до собівартості як прямі. Також до виробничої собівартості відносяться прямі витрати на оплату праці працівників, безпосередньо залучених до обслуговування гостей. До таких працівників належать покоївки, адміністратори рецепції, персонал служби прибирання, обслуговування номерів, кухарі, офіціанти та інші спеціалісти, праця яких пов'язана із забезпеченням комфортного перебування клієнтів у готелі.

Усі нарахування на заробітну плату, премії та інші виплати цим працівникам відносяться до прямих витрат. Крім того, до складу виробничої собівартості включаються й інші прямі витрати, зокрема витрати на матеріали та ресурси, які прямо використовуються в процесі надання послуг: засоби гігієни, постільна білизна, міні-бар, побутова хімія, пральня, вода, електроенергія, а також амортизація обладнання, яке експлуатується під час обслуговування гостей.

Окрім того, до складу виробничої собівартості входять загальновиробничі витрати, які охоплюють оплату праці управлінського персоналу структурних підрозділів готелю (наприклад, керівників змін, старших адміністраторів, керівників служби харчування), відрахування на соціальні заходи, витрати на службові відрядження, заходи з охорони праці, дотримання техніки безпеки, витрати на охорону навколишнього середовища.

Загальновиробничі витрати поділяються на постійні та змінні. До постійних належать витрати, пов'язані з управлінням процесами надання готельних послуг, які залишаються незмінними або майже незмінними незалежно від зміни обсягів обслуговування. Прикладом таких витрат є

заробітна плата керівного персоналу, амортизація адміністративних приміщень, витрати на охорону території готелю тощо. Розподіл постійних загальновиробничих витрат на одиницю послуг здійснюється пропорційно прямим витратам.

До змінних загальновиробничих витрат належать витрати, що залежать від обсягу діяльності готелю – зокрема, витрати на обслуговування та управління підрозділами, які змінюються прямо пропорційно до кількості зайнятих номерів чи наданих послуг. Розподіл таких витрат може здійснюватися пропорційно обсягу реалізованих послуг або прямим витратам. Перелік змінних і постійних загальновиробничих витрат готельне підприємство формує самостійно, відповідно до особливостей своєї діяльності.

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованих послуг, поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

До адміністративних витрат належать загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням готелем загалом. Це витрати на проведення загальних зборів, представницькі витрати, відрядження керівного складу, утримання апарату управління (дирекції, бухгалтерії, юридичного відділу), витрати на утримання та амортизацію адміністративних приміщень, офісної техніки, витрати на зв'язок, юридичні послуги, судові витрати, сплату податків і зборів, які не включаються до собівартості, оплату банківських послуг тощо.

До витрат на збут належать витрати, пов'язані з реалізацією готельних послуг безпосередньо клієнтам або через агентські мережі. Це, зокрема, комісійна винагорода продавцям і туристичним агентствам, витрати на рекламу, маркетингові дослідження, розробку акцій та просування послуг, службові відрядження працівників відділу продажу, витрати на страхування клієнтів і супровідників туристичних груп та інші витрати, що забезпечують процес реалізації послуг.

До інших операційних витрат у готельному бізнесі включаються витрати, пов'язані з конвертацією національної валюти в іноземну для розрахунків з

іноземними постачальниками або клієнтами, а також зворотна конвертація іноземної валюти в національну; суми безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування у резерв сумнівних боргів; втрати від зміни валютного курсу під час операційної діяльності; визнані штрафи, пені, неустойки; витрати на виплату матеріальної допомоги працівникам; витрати на утримання об'єктів соціального, культурного та побутового призначення; а також інші витрати, безпосередньо пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Операційні витрати готельних підприємств групуються також за економічними елементами, що визначені П(С)БО 16 «Витрати» як сукупність економічно однорідних витрат. До матеріальних витрат належать витрати на придбання продукції та послуг, що забезпечують готельну діяльність (продукти харчування, миючі засоби, текстиль, паливо, електроенергія, вода, запчастини, будівельні та господарські матеріали тощо).

До складу елемента «Витрати на оплату праці» включається заробітна плата працівників за окладами й тарифними ставками, премії, надбавки, компенсаційні виплати, оплата відпусток та інші форми матеріального стимулювання персоналу.

Відрахування на соціальні заходи включають витрати на пенсійне та соціальне страхування, обов'язкові внески до відповідних державних фондів та інші соціальні зобов'язання роботодавця перед працівниками.

Амортизація відображає суму зносу основних засобів, нематеріальних активів і інших необоротних матеріальних ресурсів, що використовуються у процесі готельного обслуговування.

До складу елемента «Інші операційні витрати» включаються витрати на службові відрядження, послуги зв'язку, розрахунково-касове та банківське обслуговування, витрати на матеріальну допомогу, технічне обслуговування програмного забезпечення та інші витрати, необхідні для забезпечення діяльності.

Крім операційних витрат, сукупні витрати готельного підприємства включають також фінансові витрати та витрати, пов'язані з надзвичайними

подіями. До фінансових витрат відносяться відсотки за користування кредитами банків, за випущеними облігаціями, витрати на фінансову оренду (лізинг), а також інші витрати, пов'язані із залученням зовнішнього фінансування. Сюди також включаються втрати від участі в капіталі дочірніх, асоційованих чи спільних підприємств, уцінка або вибуття необоротних активів, збитки від знецінення фінансових інвестицій, втрати від неопераційних курсових різниць.

Така деталізація дозволяє готельному підприємству здійснювати обґрунтоване ціноутворення, контролювати витрати за кожним видом послуг та підвищувати загальну ефективність своєї господарської діяльності.

1.3. Нормативно-правове регулювання витрат виробництва

В умовах динамічного розвитку економічних процесів особливого значення набуває ефективне управління витратами, адже саме воно забезпечує стабільність фінансового стану підприємства та підвищує його здатність конкурувати на ринку. Важливою складовою цього процесу є нормативно-правове регулювання витрат, що створює основу для системного підходу до їх обліку, контролю, планування й аналізу. Актуальність цієї теми зумовлена необхідністю точного дотримання вимог законодавства при формуванні витрат, що безпосередньо впливає на правильність обчислення податку на прибуток, складання фінансової звітності та обґрунтованість управлінських рішень. Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку – це сукупність законодавчих та нормативних документів, що визначають правила ведення обліку в межах держави. З одного боку, правове регулювання формує рамки для обліку витрат – визначає їх склад, порядок визнання, критерії поділу на прямі й непрямі, операційні та капітальні тощо. З іншого боку, воно гарантує дотримання загальноприйнятих принципів обліку і забезпечує прозорість діяльності підприємств для зовнішніх користувачів інформації – інвесторів, кредиторів, державних органів.

В Україні регулювання витрат здійснюється через низку нормативних актів, зокрема Податковий кодекс України, Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (П(С)БО та МСФЗ). Крім того, важливу роль відіграють інструкції ДПС, накази Мінфіну, методичні рекомендації та роз'яснення контролюючих органів.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) є нормативно-правовими документами, які регламентують порядок ведення обліку окремих об'єктів, таких як запаси, основні засоби, дебіторська заборгованість, зобов'язання, нематеріальні активи, витрати, доходи, фінансові інвестиції тощо. П(С)БО 16 "Витрати" є основним стандартом, який регулює порядок визнання, склад та класифікацію витрат підприємства. НП(С)БО розробляються з урахуванням вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО), а також з огляду на правові, податкові, економічні особливості й традиції України. Кожен стандарт має певну структуру, що відображає зміст і обсяг регламентованих питань. Важливо зауважити, що стандарт містить загальні положення, які визначають його мету, сферу застосування та основні терміни, а також порядок оцінки і деталізації відповідної інформації у фінансовій звітності.

Часті зміни у законодавстві, поява нових стандартів, вимог щодо розкриття інформації, посилення податкового контролю вимагають від бухгалтерів та фінансових менеджерів постійного моніторингу нормативної бази та глибокого розуміння юридичних аспектів визнання й обліку витрат. Це робить тему нормативно-правового регулювання витрат не лише актуальною, а й стратегічно важливою для стабільної діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Дослідження та правильне застосування нормативно-правових вимог щодо витрат – це передумова не лише законності ведення обліку, але й ефективного фінансового управління, мінімізації ризиків та досягнення цілей підприємства.

Нормативні документи, що регламентують організацію та ведення бухгалтерського обліку, поділяються за рівнями залежно від їхньої юридичної сили, органу, що їх приймає, а також функціонального призначення. Такий поділ

дозволяє оптимально поєднувати загальнообов'язкові законодавчі вимоги з галузевими особливостями та потребами окремих суб'єктів господарювання.

Схема нижче відображає п'ятирівневу систему регулювання бухгалтерського обліку в Україні – від основоположних правових норм до внутрішніх регламентів підприємств. Кожен рівень виконує свою роль у забезпеченні правової визначеності облікових процедур та узгодженості дій суб'єктів господарювання з вимогами держави (рис. 1.2).

Рис. 1.2 Рівні законодавчого регулювання бухгалтерського обліку в Україні [23].

Перший рівень охоплює документи, що визначають порядок ведення бухгалтерського обліку, а також складання та подання фінансової звітності юридичними особами [24]. До другого рівня системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку належать акти, що містять положення та інструкції з організації обліку, прийняті Міністерством фінансів України, Національним банком України та іншими уповноваженими органами. У цих документах викладено загальні вимоги державного регулювання бухгалтерського обліку,

визначено основні терміни, принципи, а також базові правила й методи ведення обліку. Наприклад, наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року (зі змінами від 9 грудня 2011 року) було затверджено 35 Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Значну роль відіграють також інструкції Міністерства фінансів, що регламентують порядок обліку господарських засобів і операцій. Серед них варто відзначити Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку (затверджене 24 травня 1995 року), а також Інструкцію з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів та розрахунків (від 11 серпня 1999 року). Окрему роль у системі регулювання відіграють нормативні документи, прийняті Національним банком України [25].

На третьому рівні правового регулювання бухгалтерського обліку передбачено використання методичних рекомендацій, інструкцій і роз'яснювальних листів, які деталізують порядок застосування окремих положень бухгалтерського обліку. Зокрема, 30 листопада 1999 року Міністерством фінансів України було затверджено Єдиний план рахунків бухгалтерського обліку разом з інструкцією щодо його використання. Крім того, 20 грудня 2000 року були прийняті Методичні рекомендації щодо застосування регістрів бухгалтерського обліку. Міністерство фінансів також розробляє типові форми первинних документів, регістрів обліку та бухгалтерської звітності, а також надає інструкції щодо організації обліку господарських засобів і операцій. Всі суб'єкти господарювання, незалежно від форми власності чи галузевої належності, зобов'язані дотримуватися цих нормативних документів [26].

Документи, що належать до четвертого рівня правового регулювання бухгалтерського обліку, охоплюють внутрішні нормативні акти підприємства такі як інструкції, положення, накази та інші робочі документи, пов'язані з організацією та веденням обліку. Ці документи розробляються безпосередньо на рівні конкретної організації й регламентують її внутрішню облікову діяльність. До таких внутрішніх стандартів належать, зокрема: наказ про облікову політику,

робочий план рахунків бухгалтерського обліку, положення про оплату праці, посадові інструкції тощо.

Система нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні є багаторівневою, що дозволяє враховувати як загальнодержавні вимоги, так і специфіку окремих галузей та підприємств. Вищі рівні регламентують основоположні принципи обліку та звітності, забезпечуючи єдність підходів і законодавчу визначеність. Натомість нижчі рівні зосереджуються на деталізації облікових процедур, методичних підходів і внутрішніх регламентів суб'єктів господарювання. Для детального аналізу системи регулювання бухгалтерського обліку витрат виробництва доцільно розглянути класифікацію нормативно-правового забезпечення, наведеної на рис. 1.3. Вона демонструє структуру нормативних документів за видами та рівнями.

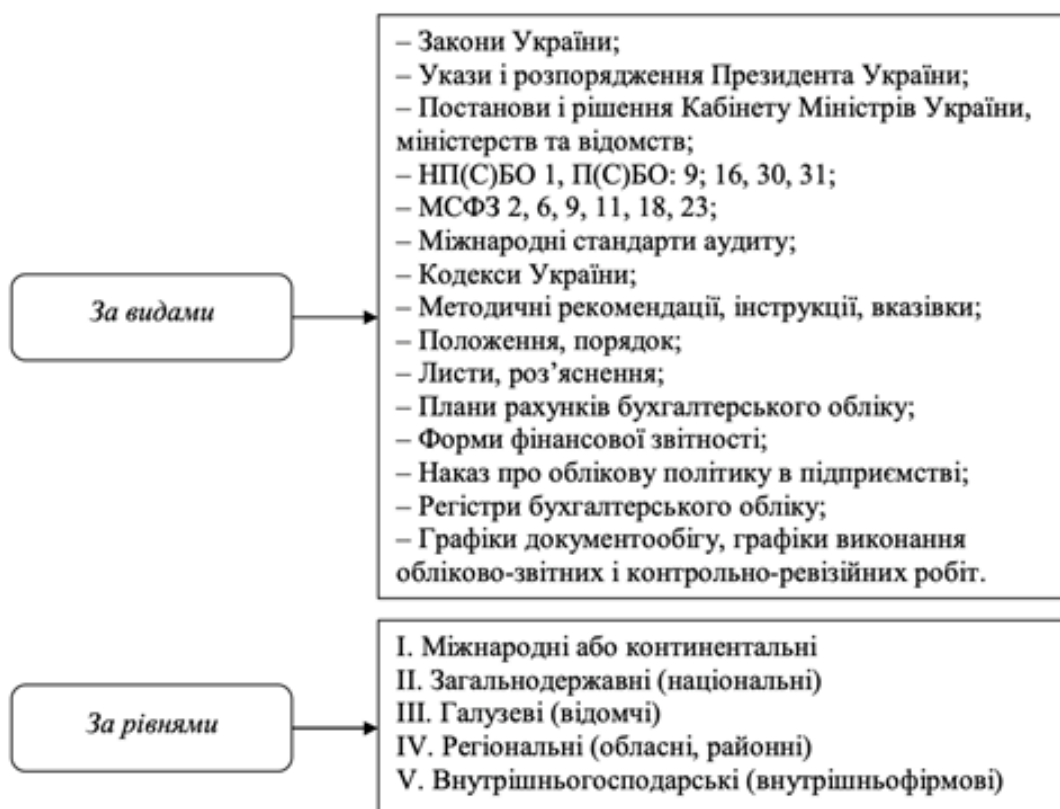

Рис. 1.3 Класифікація нормативно-правового забезпечення обліку за видами та рівнями

Додатково, як показано на рис. 1.4, нормативні акти можна класифікувати за місцем і роллю в регулюванні бухгалтерського обліку, обов'язковістю виконання та груповою ознакою.

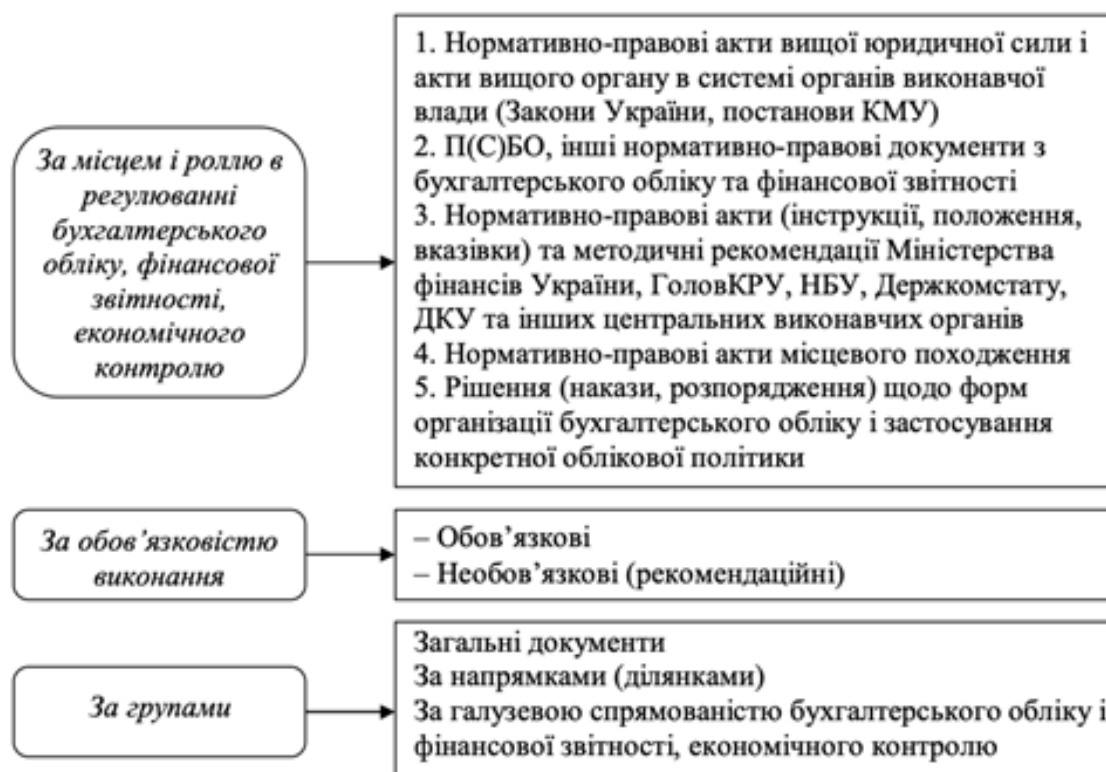

Рис. 1.4 Класифікація нормативно-правового забезпечення обліку за місцем, роллю та групами

Розподіл нормативних актів за видами та рівнями дозволяє ефективно координувати їх застосування, забезпечуючи відповідність української системи обліку міжнародним вимогам та адаптацію до специфіки окремих підприємств і секторів економіки. Розподіл нормативних актів за видами, рівнями, обов'язковістю та галузевою спрямованістю дозволяє ефективно координувати їх застосування, забезпечуючи відповідність української системи обліку міжнародним вимогам та адаптацію до специфіки окремих підприємств і секторів економіки.

РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА В ГОТЕЛІ

2.1. Організація обліку витрат виробництва в готелі

Організація обліку витрат на підприємстві є важливою складовою виробничого процесу, що сприяє забезпеченню фінансової стабільності та підвищенню ефективності діяльності. Витрати становлять одну з ключових категорій економічної діяльності підприємства, і від їх ефективного контролю залежить не лише фінансовий результат, а й здатність компанії до сталого розвитку в довгостроковій перспективі. Головною метою обліку витрат є формування повної та достовірної інформації, необхідної для оптимізації виробничих процесів і прийняття ефективних управлінських рішень [27]. Облік витрат на підприємстві може здійснюватися за різними підходами і методами, що дозволяє враховувати специфіку діяльності та галузеві особливості, а застосування позамовного або процесного методу дає змогу адаптувати облікову систему до потреб конкретного підприємства [28].

Бухгалтерський облік витрат у ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» ведеться відповідно до положень національних стандартів бухгалтерського обліку, внутрішніх положень підприємства та політики витрат. Організація обліку побудована за принципами повноти, своєчасності, достовірності й системності. Для забезпечення аналітичності обліку використовується поділ витрат за елементами (матеріальні витрати, заробітна плата, амортизація, інші прямі витрати) та за статтями калькуляції (утримання номерів, адміністративні витрати, господарські потреби тощо). Такий підхід дозволяє формувати точну інформацію для внутрішнього планування, бюджетування та контролю виробництва.

Для організації бухгалтерського обліку Міністерство фінансів України затвердило План рахунків, що охоплює облік активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, а також відповідну інструкцію щодо його застосування. Методологічне регулювання ведення

фінансового обліку здійснюється через нормативно-правові акти, до яких належать положення, інструкції та вказівки, що деталізують особливості обліку виробничих витрат, коштів, розрахунків, основних і оборотних засобів, готової продукції, фінансових результатів та оподаткування. У цьому контексті Міністерством фінансів було затверджено 34 положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО), визначено склад фінансової звітності з примітками, встановлено реєстри бухгалтерського обліку, а також розроблено спрощену фінансову звітність і План рахунків для суб'єктів малого бізнесу.

Впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку надало підприємствам значну гнучкість у виборі організації обліку, зокрема вони отримали право:

- самостійно визначати та реалізовувати облікову політику підприємства;
- обирати форму і методи ведення бухгалтерського обліку, формувати систему облікових реєстрів і робочий План рахунків з урахуванням специфіки діяльності;
- затверджувати правила документообігу та технології обробки облікової інформації, а також додаткові реєстри аналітичного обліку;
- розробляти систему управлінського обліку, звітності та контролю за господарськими операціями.

Завдяки застосуванню П(С)БО забезпечується відповідність національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності основним тенденціям міжнародної гармонізації стандартів (МСБО), що сприяє розширенню можливостей підприємств у співпраці з фінансовими установами, а також вітчизняними й іноземними інвесторами. Окрім того, методичні рекомендації з обліку господарської діяльності, враховуючи особливості різних галузей, затверджені наказами відповідних міністерств і центральних органів виконавчої влади. Також Міністерство праці спільно з Міністерством фінансів переглянули кваліфікаційні вимоги до працівників бухгалтерських служб підприємств, організацій і установ.

Теоретичні основи обліку витрат ґрунтуються на загальноприйнятих принципах бухгалтерського обліку, зокрема принципах нарахування, обачності, повного висвітлення та послідовності. Важливим є правильне розуміння сутності витрат, їх економічної природи та класифікації, що забезпечує об'єктивне відображення фінансово-господарських операцій у звітності. Методика бухгалтерського обліку витрат передбачає організацію первинного, аналітичного та синтетичного обліку, а також застосування відповідних методів калькулювання собівартості продукції. Від вибору методики залежить точність формування інформації, необхідної для внутрішнього управління та зовнішньої звітності. Методологічною основою обліку витрат є застосування принципів повноти, своєчасності, достовірності і системності збору інформації. Для готелю «Надія» важливим є впровадження нормування витрат, класифікації їх за елементами і статтями. З метою наочного відображення особливостей бухгалтерського обліку витрат на готельному підприємстві розглянемо типові кореспонденції рахунків, які використовуються в обліковій практиці ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ».

У таблиці 2.1 наведено приклади господарських операцій, пов'язаних із нарахуванням заробітної плати, амортизацією, обліком соціальних внесків та іншими адміністративними витратами, що дозволяють простежити порядок їх відображення в системі бухгалтерського обліку підприємства [29].

Таблиця 2.1

Кореспонденції обліку витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ»

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Відображено нарахування зарплати комірників, кухарів і кухонного персоналу, барменів та офіціантів.	93	661
2	Відображено загальнообов'язкові внески на соціальне страхування	93	651
3	Нараховано амортизацію складського, кухонного і торгового обладнання	93	131
4	Нараховано інші витрати обігу	93	685
5	Відображено нарахування зарплати комірників, кухарів і кухонного персоналу, барменів та офіціантів.	92	661

Продовження таблиці 2.1

6	Відображено загальнообов'язкові внески на соціальне страхування	92	651
7	Нараховано амортизацію офісного обладнання	92	131
8	Нараховано інші адміністративні витрати	92	685

Зазначена кореспонденція рахунків дозволяє відстежувати формування витрат як за напрямками діяльності (виробничі, адміністративні), так і за елементами витрат, що забезпечує об'єктивність у формуванні собівартості виробничої продукції. Це створює міцну основу для планування і контролю виробничих процесів, а також для прийняття ефективних рішень щодо оптимізації витрат і підвищення продуктивності.

Для більш детального розгляду доцільно зосередитися на організації обліку витрат підприємства готельного господарства та процесі калькулювання собівартості готельних послуг, розглядаючи це у вигляді послідовних етапів (рис. 2.1).

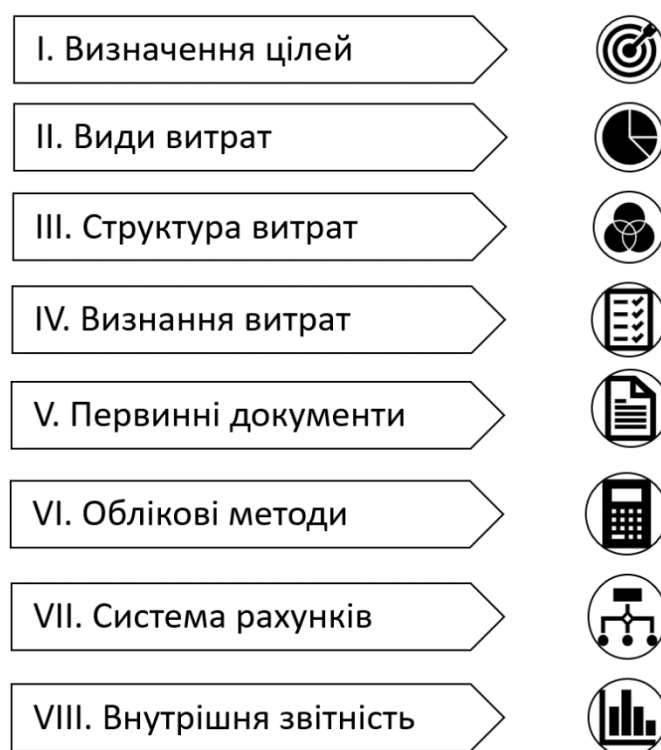

Рис. 2.1 Етапи організації обліку витрат та калькулювання собівартості готельних послуг

Такий підхід дозволяє систематизувати всі складові обліку витрат, забезпечити їх повноту, своєчасність і достовірність, що є необхідним для ефективного контролю та управління виробничими процесами.

Етап I. Визначення цілей організації системи бухгалтерського обліку витрат підприємства готельного господарства з урахуванням специфіки його діяльності, потреб управлінської системи підприємства та вимог чинного податкового законодавства, що діє у цій галузі [30]. Такий підхід забезпечує цілісне впровадження елементів методу бухгалтерського обліку для правильного відображення витрат, а також формування собівартості готельних послуг. Водночас створюється база для генерації інформації, яка відповідає управлінським потребам і сприяє прийняттю обґрунтованих рішень.

Етап II. Визначення основних видів витрат підприємства готельного господарства, закріплення їх номенклатури відповідно до напрямів діяльності, а також встановлення основних об'єктів обліку з урахуванням місць їх виникнення та переліку основних і додаткових готельних послуг [31]. Такий підхід дозволяє побудувати раціональну систему синтетичного та аналітичного обліку витрат, що сприятиме точнішому формуванню собівартості кожного виду послуг. Це, у свою чергу, забезпечує дотримання принципу відповідності, а також дає змогу враховувати витрати, пов'язані з діяльністю як основних, так і допоміжних підрозділів підприємства.

Етап III. Ідентифікація ключових видів витрат готельного підприємства, формування їхньої структури та класифікація відповідно до напрямів діяльності. На цьому етапі також визначаються об'єкти бухгалтерського обліку витрат з урахуванням місць їх виникнення, а також виділяється номенклатура основних і додаткових готельних послуг. Це дає можливість створити ефективну систему синтетичного та аналітичного обліку витрат, що сприятиме точнішому розрахунку собівартості окремих видів послуг [32]. Такий підхід забезпечує дотримання принципу відповідності витрат, а також дозволяє враховувати витрати на послуги, що надаються як основними, так і допоміжними підрозділами як для власних потреб підприємства, так і для сторонніх клієнтів.

Етап IV. Визначення критеріїв визнання витрат підприємства готельного господарства та порядку їх вартісної оцінки. На цьому етапі формується методологічна база для відображення витрат як об'єктів бухгалтерського обліку, встановлюються часові межі їх визнання, а також обґрунтовуються характерні ознаки витрат для їх правильного віднесення до відповідних синтетичних та аналітичних рахунків. Це забезпечує формування повної й деталізованої інформації про витрати готельного підприємства відповідно до потреб управлінської системи та сприяє ефективному контролю за використанням ресурсів [33].

Етап V. Визначення об'єктів первинного облікового спостереження та розробка відповідних форм первинної документації, адаптованих до діяльності підприємства готельного господарства. На цьому етапі доцільно сформувати документи, які враховують специфіку галузі, організаційну структуру та особливості обліку витрат. Документи мають містити повну інформацію про місця виникнення витрат, їх склад та напрями використання. Окрім того, розробляється графік документообігу та схема обробки облікової інформації щодо витрат і обсягів діяльності, що впливають на формування собівартості готельних послуг [34]. Це забезпечує системність та контрольованість процесу обліку витрат у межах загальної облікової політики підприємства.

Етап VI. Вибір і впорядкування порядку застосування елементів методу бухгалтерського обліку витрат підприємства готельного господарства, а також визначення методики калькулювання собівартості основних та додаткових готельних послуг. На цьому етапі здійснюється організація облікових процедур, що дозволяє встановити єдиний підхід до ведення обліку витрат усіма відповідальними працівниками [35]. Така систематизація сприяє уніфікації процесів, забезпечує прогнозованість впливу обраних методик на величину собівартості послуг і дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства. Крім того, запровадження чітких правил обліку витрат полегшує проведення внутрішнього контролю, забезпечуючи прозорість і достовірність відображення всіх витратних операцій у межах обраної моделі обліку.

Етап VII. Формування системи синтетичних та аналітичних рахунків бухгалтерського обліку для відображення витрат підприємства готельного господарства. На цьому етапі створюється детальна облікова структура, що дозволяє здійснювати облік витрат у розрізі місць їх виникнення, об'єктів витрат, а також за видами готельних послуг наприклад, за категоріями номерного фонду чи видами додаткових послуг [36]. Такий підхід сприяє отриманню точної, релевантної та аналітично деталізованої інформації, необхідної для управлінського аналізу, планування та контролю. Крім того, важливо сформувати систему бухгалтерських регістрів: затвердити відповідні уніфіковані форми, адаптувати їх до програмного забезпечення підприємства, а також описати порядок систематизації та узагальнення облікової інформації для забезпечення її достовірності, своєчасності та зручності використання у прийнятті рішень.

Етап VIII. Формування системи внутрішньої звітності щодо витрат підприємства готельного господарства та структури собівартості готельних послуг відповідно до інформаційних потреб системи управління. На цьому етапі розробляються форми внутрішньої звітності шляхом адаптації наявних шаблонів або створення нових у межах комп'ютерної інформаційної системи підприємства. Також визначається зміст кожної форми, встановлюється порядок узагальнення даних за статтями витрат, затверджується графік складання та подання звітності. Така система дозволяє ефективно контролювати рівень витрат, деталізувати структуру собівартості основних і додаткових послуг, оцінювати рівень ресурсоспоживання, а також своєчасно отримувати дані про зміни у витратах, що є важливим для управління ефективністю та рентабельністю діяльності готельного підприємства [37].

Такий поетапний підхід створює надійну систему обліку витрат, яка є основою ефективного управління фінансовими ресурсами готельного підприємства.

2.2. Документальне оформлення витрат виробництва

Для готельного підприємства ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ», яке спеціалізується на наданні комплексних готельних послуг, важливе значення має правильне документальне оформлення витрат, що включає ведення первинної документації (накладні, рахунки, акти виконаних робіт), яка фіксує фактичні господарські операції. Систематичний контроль за оформленням документів сприяє зниженню ризику помилок у класифікації та відображенні витрат, що є запорукою достовірності облікової інформації та своєчасного прийняття управлінських рішень.

Первинні документи – це письмові або електронні документи, які фіксують інформацію про господарські операції, а також містять розпорядження і дозволи керівництва (власника) на їх здійснення [38].

Метою оформлення первинних документів є фіксація фактів господарських операцій. Види первинних документів, що підтверджують витрати на виробництво продукції, залежать від характеру самих виробничих витрат. Розглянемо витрати на виробництво продукції, які оформлюються відповідними первинними документами, що підтверджують факт здійснення господарських операцій. Типи таких документів залежать від конкретного виду витрат, пов'язаних із виробничим процесом.

Прямі матеріальні витрати включають витрати на сировину, основні та допоміжні матеріали, покупні напівфабрикати, енергію та інші матеріальні ресурси, які безпосередньо застосовуються у процесі виробництва і можуть бути чітко віднесені до певного об'єкта витрат. Для документального оформлення таких витрат використовуються накладні-вимоги на відпуск або внутрішнє переміщення матеріалів, відомості випуску малоцінних і швидкозношуваних предметів у виробництво, лімітно-забірні картки, акти-вимоги на заміну або додатковий відпуск матеріалів, а також відомості випуску готової продукції з виробництва. Прямі витрати на оплату праці, які включають заробітну плату та інші виплати працівникам, залученим до виготовлення продукції, виконання

робіт або надання послуг, і які можна безпосередньо віднести до певного об'єкта витрат. Для їх документального підтвердження використовуються розрахунково-платіжні відомості працівників та табелі обліку робочого часу. Щодо амортизації виробничих основних засобів і нематеріальних активів, вона підтверджується відповідними відомостями про нарахування амортизації та розрахунками амортизації основних засобів.

Загальновиробничі витрати – це непрямі витрати, які пов'язані з організацією та забезпеченням виробничого процесу, але не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат. Для їх обліку та розподілу використовуються такі документи, як розрахунок розподілу загальновиробничих витрат і відомість розподілу виробничих витрат.

Інші прямі витрати включають всі додаткові виробничі витрати, які можна безпосередньо віднести до певного об'єкта витрат. До них належать, зокрема, відрахування на соціальні заходи, оренда землі, плата за паї та інші подібні витрати. Для їх обліку використовуються такі документи, як акт виконаних робіт та авансовий звіт про використання коштів.

На підприємстві ТОВ «Фірма «Надія» первинні документи є підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій та фіксації фактів їх здійснення. Вони оформляються безпосередньо під час проведення операцій або, у разі неможливості, одразу після їх завершення. На основі цих первинних документів складаються зведені облікові документи, що забезпечує достовірність та повноту облікової інформації.

Первинні та зведені документи оформлюються на електронних носіях, таких як комп'ютери або ноутбуки, і містять обов'язкові реквізити: назву документа (форми), дату та місце його складання, найменування підприємства, від імені якого він видається (відповідно до реєстраційних та установчих документів), опис та обсяг господарської операції з вказівкою одиниці виміру, посади відповідальних осіб за виконання операції та достовірність її оформлення, а також індивідуальний підпис чи інші ідентифікатори осіб, залучених до здійснення господарської операції [39].

Всі дані, що містяться у прийнятих до обліку первинних документах, систематизуються на відповідних рахунках бухгалтерського обліку у регістрах синтетичного та аналітичного обліку за допомогою методу подвійного запису. Операції в іноземній валюті відображаються окремо за кожним видом іноземної валюти в її номіналі. Дані аналітичного обліку на початок кожного місяця відповідають залишкам на відповідних рахунках синтетичного обліку. Усі облікові регістри містять назву, період обліку господарських операцій, а також прізвища, підписи чи інші дані для ідентифікації осіб, які брали участь у їх оформленні. Господарські операції відображаються у регістрах у тому звітному періоді, в якому вони фактично відбулися. При веденні первинних документів і бухгалтерських регістрів у електронній формі підприємство за вимогою контролюючих або судових органів, а також контрагентів, за власний рахунок виготовляє копії цих документів на паперовому носії з подальшим офіційним затвердженням.

Для надання юридичної сили та достовірності документам, створеним на машинних носіях, керуються вимогами «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів» [40]. Цей стандарт визначає порядок визнання юридичної чинності документів, сформованих за допомогою обчислювальної техніки, як на електронних носіях, так і на роздруківках. Відповідно до основних положень, підприємство – як автор документів на машинних носіях – формує реєстр кодів, які використовуються для ідентифікації господарських операцій за допомогою паролів або інших засобів автоматизації, що дозволяє ідентифікувати осіб, які ініціювали операцію. Крім того, підприємство впроваджує заходи для запобігання несанкціонованим та непомітним змінам у первинних документах і бухгалтерських регістрах, забезпечуючи їх збереження протягом встановленого строку. Первинні документи надходять до бухгалтерії у встановлені строки, які визначені у Графіку документообігу. Повну відповідальність за своєчасність подання первинних документів і бухгалтерських регістрів, а також за коректність їх відображення несуть працівники, які їх складали та підписували. слід зазначити,

що чітке дотримання вимог до документального оформлення витрат, у тому числі забезпечень майбутніх витрат, має ключове значення для забезпечення прозорості фінансової інформації та дотримання чинного законодавства. Документи, що підтверджують господарські операції, повинні зберігатися у належному стані та бути доступними для перевірки контролюючими органами у визначені строки.

На підприємстві ТОВ «Фірма «Надія» документообіг організовано таким чином, щоб кожна операція, пов'язана з витратами виробництва, у тому числі забезпеченнями, фіксувалась у відповідних регістрах синтетичного та аналітичного обліку на основі достовірних первинних документів. Це сприяє не лише коректному формуванню собівартості продукції чи послуг, а й створенню надійної інформаційної бази для складання фінансової звітності.

Окрему групу витрат становлять забезпечення майбутніх витрат і платежів (резерви), що також потребують відповідного документального оформлення (див. табл. 2.2). Наприклад, забезпечення на виплату відпусток оформлюються розрахунково-платіжними відомостями, бухгалтерськими довідками та банківськими виписками; забезпечення під гарантійні зобов'язання – документами, що підтверджують продаж товарів, експлуатаційною документацією, гарантійними талонами, актами повернення або браку. Забезпечення на реструктуризацію оформлюється затвердженим планом дій із зазначенням термінів і сум витрат. Усі ці витрати також обліковуються за допомогою бухгалтерських довідок або внутрішніх наказів.

Таблиця 2.2

Документування операцій з обліку забезпечень майбутніх витрат [41]

Вид забезпечення	Документальне оформлення
Забезпечення на виплату відпусток працівникам	Бухгалтерська довідка, виписка банку, розрахунково-платіжна відомість працівника
Забезпечення на додаткове пенсійне забезпечення	Бухгалтерська довідка
Забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань	Розрахунковий документ, що засвідчує факт купівлі, експлуатаційні документи, гарантійні талони, талони на технічне обслуговування, акт приймання товару на

Продовження таблиці 2.2

	експертизу, книга обліку бракованих товарів та обліку покупців
Забезпечення на реструктуризацію	Затверджений керівником підприємства план реструктуризації з конкретними заходами, термінами їх виконання та сумою витрат
Забезпечення на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів	Бухгалтерська довідка

Забезпечення належного оформлення витрат виробництва, зокрема нарахувань майбутніх забезпечень, виступає невід'ємною складовою ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства. Від правильності та повноти оформлення таких документів залежить достовірність фінансових результатів діяльності ТОВ «Фірма «Надія», а також правомірність податкових нарахувань.

Варто зауважити у ресторанному господарстві витрати обліковуються за допомогою товарно-транспортних накладних на продукти харчування, актів приймання сировини, калькуляційних карт, актів списання, меню-вимог на відпуск готової продукції. Облік реалізації ведеться через P.O.S.-системи, які генерують електронні документи продажу. При проведенні банкетів, конференцій або кейтерингу оформлюються договори, рахунки-фактури, акти наданих послуг, авансові звіти, а також інші підтвердні документи.

Комунальні послуги (електроенергія, газ, вода) оформлюються на підставі рахунків постачальників, актів звірки розрахунків та платіжних доручень. Операції в іноземній валюті ведуться в окремому обліку з відображенням у відповідній валюті та національному еквіваленті.

Усі первинні документи на підприємстві оформлюються під час або одразу після здійснення господарської операції. На їх основі формуються зведені облікові документи, які обробляються у системі бухгалтерського обліку шляхом подвійного запису з відображенням в регістрах синтетичного й аналітичного обліку. Документи зберігаються в електронній формі з обов'язковим зазначенням усіх реквізитів з можливістю резервного копіювання та захисту доступу. Електронний документообіг, включно з електронними підписами,

дозволяє скоротити використання паперових носіїв, підвищити рівень безпеки даних і прискорити обмін інформацією між структурними підрозділами.

2.3. Синтетичний і аналітичний облік витрат виробництва

Аналітичний облік витрат на виробництво продукції здійснюється з урахуванням специфіки діяльності підприємства за такими напрямками, як види виробництва (основне, допоміжне, обслуговуюче), структурні підрозділи (цехи, дільниці, служби), окремі статті витрат, а також за видами або групами виготовленої продукції.

У синтетичному обліку прямі виробничі витрати узагальнюються за кредитом рахунку 23 «Виробництво» на підставі первинних документів і даних аналітичного обліку. Вони формуються шляхом перенесення сум з відповідних рахунків обліку матеріалів, заробітної плати, амортизації тощо. Облік непрямих (загальновиробничих) витрат ведеться окремо – на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

Рахунок 23 «Виробництво» належить до активних рахунків: за дебетом фіксуються всі витрати, пов'язані з виробничим процесом, а за кредитом – списання готової продукції, виконаних робіт або наданих послуг за фактичною виробничою собівартістю.

Витрати, згідно з їх економічною сутністю та функціональним призначенням, можуть бути класифіковані та обліковані за допомогою відповідних синтетичних рахунків згідно з планом рахунків бухгалтерського обліку.

- 23 «Виробництво»;
- 91 «Загальновиробничі витрати»;
- 92 «Адміністративні витрати»;
- 93 «Витрати на збут».

Для забезпечення правильного ведення бухгалтерського обліку витрат виробництва на підприємстві ТОВ «Фірма «Надія», використовується система

кореспондуючих рахунків відповідно до встановленого плану рахунків бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків відображає взаємозв'язок між витратами за їх видами та відповідними бухгалтерськими рахунками. Так, основні прямі витрати, пов'язані з використанням сировини та матеріалів, оформлюються проводками в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків за видами витрат виробництва [42]

Прямі матеріальні витрати	Прямі витрати на оплату праці	Інші прямі витрати	Фактична виробнича собівартість завершеної виробництвом продукції	Вартість виконаних робіт та послуг
Дебет 23 «Виробництво»	Дебет 23 «Виробництво»	Дебет 23 «Виробництво»	Дебет 26 «Готова продукція»	Дебет 90 «Собівартість реалізації»
Кредит 20 «Виробничі запаси»	Кредит 66 «Розрахунки з оплати праці»	Кредит 65 «Розрахунки за страхування»	Кредит 23 «Виробництво»	Кредит 23 «Виробництво»
Кредит 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»		Кредит 13 «Знос необоротних активів» тощо.		

Адміністративні витрати обліковуються окремо, оскільки вони не впливають на формування собівартості готової продукції, виконаних робіт чи наданих послуг. Наприкінці звітного періоду сума накопичених витрат на рахунку 92 «Адміністративні витрати» підлягає списанню на рахунок визначення фінансового результату, відображаючись у складі витрат у Звіті про фінансові результати (форма № 2).

Усі вищезазначені витрати підлягають списанню на витрати, пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт або наданням послуг. Зокрема, витрати на збут охоплюють усі витрати, пов'язані з процесом реалізації товарів, робіт чи послуг. До них належать витрати на пакувальні матеріали, що

використовуються для упаковки готової продукції на складах, витрати на відновлення тари, оплату праці та комісійні виплати продавцям, торговим агентам та експедиторам готової продукції. Також до збутових витрат включаються витрати на рекламу і маркетинг, службові відрядження працівників, які безпосередньо займаються реалізацією продукції, витрати на утримання основних засобів та інших нематеріальних оборотних активів, пов'язаних зі збутом, зокрема витрати на оренду та комунальні послуги для приміщень, де зберігається продукція. Окрім цього, витрати на охорону, транспортування, експедиційне обслуговування та інші супутні послуги, пов'язані з доставкою продукції, а також витрати на ремонт та сервісне обслуговування реалізованої продукції, також входять до складу витрат на збут. До них можуть також додаватися інші витрати, що безпосередньо пов'язані з процесом реалізації продукції.

Облік витрат, пов'язаних зі збутом продукції, здійснюється на рахунку 93 «Витрати на збут». За дебетом цього рахунку відображається накопичення відповідних витрат, а за кредитом – їх списання на собівартість реалізованої продукції. Розподіл витрат між різними видами продукції здійснюється пропорційно обсягу виробництва або згідно з визначеною та погодженою базою розподілу, наприклад, основною заробітною платою чи прямими витратами.

Синтетичний облік загальновиробничих витрат ведеться на спеціальному збірно-розподільчому рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». На цьому рахунку узагальнюються всі непрямі витрати, пов'язані з організацією та обслуговуванням виробничого процесу, які не можна безпосередньо віднести до конкретного об'єкта витрат. Облік ведеться з подальшим розподілом цих витрат між окремими об'єктами калькулювання (видами продукції, роботами, послугами) на підставі обраної бази розподілу – це може бути кількість відпрацьованих людино-годин, обсяг виробництва, заробітна плата основних виробничих працівників або інші показники, що найбільш адекватно відображають зв'язок між загальновиробничими витратами та продукцією.

Такий підхід забезпечує об'єктивний розподіл витрат і сприяє точному визначенню фактичної собівартості продукції.

Усі виробничі витрати узагальнюються на рахунку 23 «Виробництво». З урахуванням специфіки діяльності підприємства, у межах цього рахунка відкриваються субрахунки, які ведуться за напрямками виробництва – основним і допоміжним. Такий поділ дозволяє більш детально відображати структуру витрат та ефективно контролювати витрати в розрізі окремих виробничих підрозділів.

На підприємстві використовують ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» такі субрахунки:

- 231 – Витрати на надання послуг проживання;
- 232 – Витрати на послуги харчування;
- 233 – Витрати на побутові та додаткові послуги;
- 234 – Витрати на оздоровчі послуги;
- 236 – Витрати допоміжних служб;
- 237 – Витрати на виробництво туристичних послуг.

Попри ці особливості, схема обліку виробничих витрат залишається базовою для всіх видів виробництва та діяльності. На дебеті рахунку 23 «Виробництво» відображається збільшення витрат за окремими статтями. Відповідно до Стандарту 16 «Витрати» передбачено класифікацію витрат за визначеними економічними елементами: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація та інші операційні витрати.

До витрат на оплату праці включаються заробітна плата за окладами і тарифними ставками, премії та заохочення, компенсаційні виплати, оплата відпусток і іншого відпрацьованого часу, а також інші пов'язані з оплатою праці витрати. Відрахування на соціальні заходи охоплюють внески на пенсійне забезпечення, соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття та інші платежі, що об'єднані у єдиний соціальний внесок. До елемента «Амортизація» входить сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів. Інші операційні витрати включають витрати,

пов'язані з операційною діяльністю, які не належать до вищезгаданих категорій, зокрема витрати на відрядження, обслуговування зв'язку, виплату матеріальної допомоги, витрати на розрахунково-касове обслуговування.

За дебетом рахунка 23 «Виробництво» накопичуються витрати за відповідними статтями, які відображають фактичну собівартість виготовленої продукції. Аналітичний облік на цьому рахунку ведеться за різними видами продукції, послуг чи робіт, що виконуються.

Кредит рахунка 23 «Виробництво» використовується для відображення надходження готової продукції за фактичною собівартістю. Таким чином, облік за рахунком 23 організовано наступним чином: на підставі первинних документів з обліку праці (табелі, облікові листи), матеріальних витрат (накладні, акти на списання), а також інших витрат (нарахування амортизації, розрахунки страхових внесків тощо) відображаються витрати за дебетом відповідних аналітичних рахунків у системі аналітичного обліку (виробничий звіт, відомість). Одночасно за кредитом цих аналітичних рахунків фіксується надходження продукції на основі первинних документів (накладні, акти приймання). В результаті на рахунку 23 «Виробництво» акумулюється інформація про сукупні виробничі витрати та обсяг випущеної продукції, що дозволяє визначати та контролювати її фактичну собівартість [43].

Залишок на рахунку 23 відображає суму витрат, пов'язаних із незавершеним виробництвом. Це свідчить про безперервність виробничого процесу, тому витрати, які були здійснені, але не покриваються випуском готової продукції, відносяться до незавершеного виробництва і переносяться на наступний звітний період.

Як видно з наведеної таблиці нижче (див. табл. 2.4), такі витрати формуються за рахунок надходжень з рахунків, пов'язаних із матеріалами, оплатою праці та іншими виробничими статтями. Кореспонденція рахунків підтверджує, що облік ведеться із дотриманням принципів повного та достовірного відображення витрат.

Таблиця 2.4

Кореспонденція рахунків виробництва ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ»

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Нараховано амортизацію основних засобів, що використовуються у номерному фонді	231	131
2	Передано виробничі запаси зі складу у виробництво: – для послуг проживання – для номерного фонду	231	20
3	Нараховано резерв на оплату відпусток: – працівникам номерного фонду – працівникам допоміжних служб	231, 236	471
4	Списано вартість обслуговування власного виробництва на загальновиробничі потреби (допоміжні служби)	91	236
5	Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим у наданні послуг проживання	231	661

Отже, на підприємстві ТОВ «Фірма «Надія» облік витрат ведеться із застосуванням 9 класу рахунків, зокрема рахунка 23 «Виробництво», що відповідає вимогам чинної нормативної бази. Облікова політика підприємства ґрунтується на дотриманні положень Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», що передбачає класифікацію та відображення витрат за економічними елементами та напрямками діяльності.

РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ТА АУДИТ ВИТРАТ В ГОТЕЛІ

3.1. Економічний аналіз витрат виробництва

Економічний аналіз витрат є важливим інструментом управління ними, який дозволяє отримати комплексну оцінку ефективності використання ресурсів та визначити резерви для підвищення прибутковості і зниження собівартості послуг. Метою аналізу витрат у готельному підприємстві «Надія» є оцінка рівня витрат, виявлення можливостей більш раціонального використання ресурсів. Рентабельність витрат є одним із ключових показників ефективності діяльності готельного підприємства «Надія». Вона відображає співвідношення прибутку до понесених витрат і дозволяє оцінити, наскільки раціонально використовуються ресурси для отримання прибутку. Висока рентабельність витрат свідчить про ефективне управління витратами та оптимізацію виробничих процесів, що забезпечує конкурентоспроможність готелю на ринку послуг. Для підвищення рентабельності витрат у готелі «Надія» здійснюється детальний аналіз структури витрат, виявляються резерви їх зниження, а також впроваджуються заходи щодо підвищення продуктивності та якості надання послуг (див. табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Рентабельність виробничих витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ»

Рік	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	Валовий прибуток, тис. грн.	Рентабельність виробничих витрат, %
2023	74 881	13 979	19
2024	89 050	19 165	22

Аналіз рентабельності виробничих витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» за період 2023–2024 років показує позитивну динаміку. Збільшення рентабельності з 19 до 22 свідчить про більш ефективне використання виробничих ресурсів та підвищення прибутковості діяльності підприємства. Це говорить про покращення контролю над витратами і зростання економічної стабільності компанії, що є важливою передумовою для подальшого розвитку та

конкурентоспроможності на ринку. Для більш детального аналізу ефективності діяльності ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» у таблиці 3.2 наведено коефіцієнт окупності виробничих витрат за 2023–2024 роки.

Таблиця 3.2

Коефіцієнт окупності виробничих витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ»

Рік	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	Валовий прибуток, тис. грн.	Коефіцієнт окупності виробничих витрат
2023	74 881	13 979	5,36
2024	89 050	19 165	4,65

Коефіцієнт окупності виробничих витрат показує, скільки гривень витрат припадає на кожну гривню прибутку. Щоб його обчислити, потрібно собівартість поділити на валовий прибуток.

У 2023 році коефіцієнт окупності виробничих витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» становив 5,36, що означає, що на кожну гривню валового прибутку підприємство витрачало 5,36 гривень собівартості виробленої продукції. У 2024 році цей показник знизився до 4,65, що свідчить про підвищення ефективності використання виробничих ресурсів. Зменшення коефіцієнта окупності вказує на те, що підприємство змогло збільшити валовий прибуток при порівнянних або помірно зростаючих витратах. Динаміка рентабельності змінних витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» підтверджує дану тенденцію (табл. 3.3), що дозволяє зробити висновок про позитивні зрушення в управлінні витратами.

Таблиця 3.3

Рентабельність змінних витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ»

Рік	Чистий прибуток, тис. грн.	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	Рентабельність змінних витрат, %
2023	267	74 881	0,4
2024	3 992	89 050	4,5

Рентабельність змінних витрат показує, скільки чистого прибутку підприємство отримує з кожної гривні витрат на виробництво. Щоб її обчислити, потрібно чистий прибуток поділити на собівартість продукції.

У 2023 році рентабельність змінних витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» становила лише 0,4, що свідчить про отримання підприємством 0,4 копійки чистого прибутку з кожної гривні змінних витрат. Такий низький показник рентабельності свідчить про слабку ефективність використання ресурсів у цей період. Проте вже у 2024 році показник значно зріс і досяг 4,5, тобто підприємство почало отримувати 4,5 копійки чистого прибутку з кожної гривні змінних витрат.

Це суттєве зростання рентабельності змінних витрат вказує на покращення фінансово-господарської діяльності, зокрема підвищення прибутковості при збереженні контрольованого рівня змінних витрат. Така позитивна динаміка є свідченням підвищення ефективності управлінських рішень, раціоналізації витрат і зміцнення позицій підприємства на ринку.

Додатковим підтвердженням цього є коефіцієнт окупності змінних витрат, який також демонструє тенденцію до зниження, що свідчить про ефективніше використання ресурсів підприємства. Відповідні значення наведено у таблиці 3.4, що дозволяє комплексно оцінити зміни у витратах та прибутковості підприємства у динаміці.

Таблиця 3.4

Коефіцієнт окупності змінних витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ»

Рік	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	Чистий прибуток, тис. грн.	Коефіцієнт окупності змінних витрат
2023	74 881	267	280,5
2024	89 050	3 992	22,3

У 2023 році коефіцієнт окупності змінних витрат ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» становив 280,5, що вказує на вкрай низьку ефективність використання змінних витрат: для отримання 1 гривні чистого прибутку підприємству необхідно було

витратити 280,5 гривень змінних витрат. Такий результат може свідчити про надмірне витрачання ресурсів, недостатню дохідність операційної діяльності або про потребу в перегляді структури витрат. У 2024 році показник суттєво покращився коефіцієнт знизився до рівня 22,3. Зменшення коефіцієнта майже в 13 разів є результатом більш раціонального використання змінних витрат, підвищення прибутковості реалізованих послуг, а також, імовірно, впровадження заходів з оптимізації витратної частини.

Економічний аналіз витрат тісно пов'язаний з рівнем фінансової стійкості підприємства, адже саме витрати значною мірою формують структуру собівартості, впливають на прибутковість та ліквідність господарської діяльності. Зменшення необґрунтованих витрат або їх раціоналізація дозволяє підприємству знизити залежність від зовнішніх джерел фінансування, покращити маневреність власного капіталу та забезпечити ефективніше використання наявних ресурсів. Для підтвердження впливу витрат на фінансову стабільність доцільно провести аналіз рівня фінансової стійкості підприємства на основі аналітичних показників (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Аналіз рівня фінансової стійкості ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ»
на основі аналітичних показників**

Показники	2023 рік	2024 рік	Гран. знач.	+ / –
1. Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,5459	0,5397	> 0,5	-0,0062
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,8236	0,938	< 0,5	+0,1144
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	1	1	≥ 0,7	0
4. Коефіцієнт фінансового ризику	0,82	0,94	< 1	+0,11
5. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,00005	0,0014	> 1	+0,00135
6. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	0,0013	0,0024	> 0,5	+0,0011
7. Коефіцієнт постійності активів	0,430	0,539	-	+0,109
8. Коефіцієнт співвідношення оборотних до необоротних активів	1,31	0,598	-	-0,712

Крім того, раціональне управління запасами та ефективне використання оборотних активів сприяють запобіганню зайвим витратам, забезпеченню оптимального рівня ліквідності й підвищенню фінансової гнучкості підприємства. Важливим інструментом для прийняття обґрунтованих рішень є регулярний аналіз фінансової звітності, який дозволяє виявляти тенденції, проблемні зони та можливості для підвищення ефективності фінансових процесів.

Аналіз рівня фінансової стійкості підприємства ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» за результатами 2023 та 2024 років свідчить про позитивні тенденції у зміцненні його фінансової позиції. Зокрема, коефіцієнт автономії, який відображає частку власного капіталу у структурі фінансування, значно зріс з 0,5459 у 2023 році до 0,8236 у 2024 році, перевищуючи при цьому нормативне значення 0,5. Це означає, що підприємство посилило свою фінансову незалежність, зменшивши залежність від позикових коштів, що знижує рівень фінансових ризиків.

Коефіцієнт фінансової залежності, що є оберненим показником до автономії, знаходиться нижче граничного рівня 0,5, що свідчить про контрольованість залучених фінансових ресурсів і відсутність надмірної боргової навантаженості. Коефіцієнт фінансової стійкості утримується на рівні, вищому за 0,7, що говорить про збалансовану структуру капіталу і здатність підприємства підтримувати стабільну діяльність навіть за несприятливих умов. Фінансовий ризик залишається на низькому рівні, коефіцієнт фінансового ризику менший за 1, що підтверджує стійкість компанії до можливих неплатежів.

Коефіцієнт маневрування власного капіталу перевищує одиницю, вказуючи на достатню гнучкість у використанні власних ресурсів і можливість своєчасно покривати короткострокові фінансові потреби. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом є в межах норми (понад 0,5), що свідчить про стабільність ліквідності та здатність підприємства виконувати поточні зобов'язання.

Аналіз показників фінансової стійкості демонструє покращення фінансового стану ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» у 2024 році порівняно з попереднім роком, що підвищує рівень довіри інвесторів і кредиторів та знижує ймовірність фінансових труднощів у майбутньому.

Аналіз показників платоспроможності, зокрема коефіцієнтів ліквідності та фінансової незалежності, дозволяє не лише виявити потенційні загрози неплатоспроможності, але й сформувані обґрунтовані управлінські рішення щодо оптимізації витрат, реструктуризації зобов'язань та підвищення фінансової стійкості (див. табл. 3.6). Інвестування в інноваційні технології та цифрові рішення, у свою чергу, сприяє підвищенню продуктивності, автоматизації ключових бізнес-процесів і зміцненню конкурентоспроможності готельно-ресторанного підприємства в умовах динамічного ринкового середовища.

Таблиця 3.6

Оцінка платоспроможності підприємства ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ»

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Граничне значення	Відхилення, + / –	
				від минулого року	від граничного значення
1. Оборотні активи в в. т.ч.:	9228	11846	-	+2618	-
а) запаси	4488	7346	-	+2858	-
б) дебіторська заборгованість	2422	1895	-	-527	-
в) грошові кошти	1488	1028	-	-460	-
2. Поточні зобов'язання	8501	13302	-	+4801	-
3. Коефіцієнт загальної ліквідності	1,09	0,89	2,0 >	-0,20	-1,11
4. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,46	0,22	0,7-0,8	-0,24	-0,48
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,18	0,08	0,1-0,2	-0,10	-0,02

Аналіз платоспроможності ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» за минулий та звітний роки свідчить про складну, але контрольовану фінансову ситуацію на підприємстві. З одного боку, зростання оборотних активів з 9 228 тис. грн до 11

846 тис. грн є позитивним сигналом, адже це означає збільшення ресурсів, доступних для покриття короткострокових зобов'язань. Проте структура цих активів викликає певні занепокоєння: значне зростання запасів з 4 488 тис. грн до 7 346 тис. грн може свідчити про накопичення надлишкових матеріальних ресурсів, що не завжди є ефективним використанням оборотних коштів і може призводити до заморожування капіталу. Водночас зниження дебіторської заборгованості з 2 422 тис. грн до 1 895 тис. грн позитивно впливає на ліквідність, оскільки підприємство краще управляє своїми розрахунками з контрагентами.

Щодо грошових коштів, то їх зменшення з 1 488 тис. грн до 1 028 тис. грн є негативним фактором, який може ускладнювати швидке виконання фінансових зобов'язань. Особливо це важливо в контексті значного зростання поточних зобов'язань з 8 501 тис. грн до 13 302 тис. грн, що суттєво збільшує навантаження на ліквідність підприємства.

Коефіцієнт загальної ліквідності знизився до 0,89, що значно нижче нормативного значення 2,0, свідчить про недостатність оборотних активів для повного покриття короткострокових зобов'язань. Це означає, що підприємство може стикатися з труднощами у розрахунках із кредиторами, якщо не вжити заходів для поліпшення фінансового стану. Аналогічно, коефіцієнти швидкої та абсолютної ліквідності 0,22 і 0,08 відповідно також значно нижчі за рекомендовані межі, що вказує на обмежену здатність підприємства оперативно покривати свої зобов'язання ліквідними коштами.

3.2. Методика проведення аудиту витрат виробництва

В умовах сучасного ринку готель «Надія» стикається з необхідністю ефективного контролю і планування витрат для забезпечення прибутковості та конкурентоспроможності. Витрати виробництва в готелі включають всі ресурсні затрати, пов'язані з наданням послуг гостям: це витрати на оплату праці персоналу, енергоносії, матеріальні ресурси, амортизацію обладнання, адміністративні та загальногосподарські витрати. Вони поділяються на прямі

(безпосередньо пов'язані з обслуговуванням гостей, наприклад, витрати на постільну білизну, харчування, послуги покоївок) та непрямі (адміністративні витрати, утримання будівель, опалення).

Важливою складовою ефективного управління витратами в готелі є аудит, який забезпечує достовірність, повноту і законність відображення витрат у бухгалтерському обліку. Метою аудиту є перевірка правильності та своєчасності обліку витрат, відповідності нормативним вимогам і внутрішнім стандартам готелю, а також виявлення можливих помилок, зловживань чи нераціонального використання ресурсів. Об'єктом перевірки є як прямі, так і непрямі витрати, відповідна документація і внутрішні процедури планування і контролю.

Аудит витрат охоплює перевірку їх обґрунтованості, економічної доцільності, дотримання фінансової дисципліни, а також виявлення порушень у веденні обліку. Методичні аспекти аудиту передбачають аналіз первинної документації, звірку бухгалтерських записів з відповідними підтвердними документами, а також зіставлення фактичних витрат із запланованими показниками [44]. Внутрішній аудит є важливим інструментом у системі контролю витрат, що дозволяє своєчасно ідентифікувати недоліки в облікових процесах і забезпечити належний фінансовий контроль. Основна мета внутрішнього аудиту полягає у перевірці ефективності та доцільності понесених витрат, а також у забезпеченні відповідності облікової практики внутрішнім стандартам підприємства та чинним законодавчим вимогам. Систематичне здійснення внутрішнього аудиту сприяє виявленню помилок в обліку, формуванню рекомендацій щодо їх усунення, що, у свою чергу, підвищує рівень фінансової стабільності та сприяє зростанню прибутковості підприємства.

Для проведення аудиту застосовуються різноманітні методи: перевірка первинних документів, аналітичний контроль динаміки та структури витрат, вибіркова перевірка окремих операцій, інтерв'ювання відповідальних працівників і аналіз кореспонденції рахунків. Такий комплексний підхід дозволяє оцінити правильність відображення витрат, їх відповідність нормативним вимогам і економічну доцільність.

Залежно від джерела ініціації та цілей, аудит поділяється на внутрішній та зовнішній. Внутрішній аудит проводиться безпосередньо працівниками підприємства або спеціальним внутрішнім аудитором з метою контролю ефективності використання ресурсів, дотримання внутрішніх політик та підвищення якості управлінських рішень. Зовнішній аудит здійснюється незалежними аудиторами чи аудиторськими фірмами для підтвердження достовірності фінансової звітності, відповідності законодавчим нормам та для забезпечення довіри з боку зовнішніх користувачів – інвесторів, кредиторів, державних органів. Обидва види аудиту є важливими елементами системи фінансового контролю на підприємстві.

У ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» внутрішній аудит витрат здійснюється на підставі попередньо розробленої програми та плану перевірки, які враховують специфіку діяльності готелю та основні витратні статті. На рис. 3.1 наведено алгоритм проведення внутрішнього аудиту витрат підприємства ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ».

Рис. 3.1 Алгоритм проведення внутрішнього аудиту витрат [45].

Процедура внутрішнього аудиту на підприємстві включає низку етапів: аналіз та перевірку первинних документів, інвентаризацію, оцінку дотримання облікової політики, порівняння фактичних даних з нормативними показниками, аналіз динаміки витрат. Для цього застосовуються різноманітні методи: вибіркова перевірка, співставлення, аналітичні розрахунки, інтерв'ювання відповідальних осіб, перевірка кореспонденції рахунків. Особлива увага приділяється витратам, які мають значну питому вагу у структурі собівартості готельних послуг, зокрема витратам на оплату праці, комунальні послуги, харчування, амортизацію обладнання та утримання будівель. У процесі здійснення внутрішнього аудиту витрат на підприємстві ТОВ «ФІРМА «НАДІЯ» важливим етапом є використання відповідних джерел інформації для перевірки обґрунтованості, достовірності та законності відображення витрат у бухгалтерському обліку. Внутрішній аудитор здійснює комплекс заходів, спрямованих на аналіз процесів формування витрат, виявлення порушень та недоліків у веденні обліку. У таблиці 3.4 наведено основні напрямки аудиторської перевірки витрат разом із джерелами інформації, що використовуються для здійснення контрольних процедур [46].

Таблиця 3.4

Програма проведення внутрішнього аудиту витрат підприємства

Дії внутрішнього аудитора	Джерела інформації
Перевірка правильності обліку та списання витрат	Картки складського обліку, накладні на внутрішнє переміщення, наряд на відрядну роботу, табель обліку робочого часу, обліково-платіжна відомість
Перевірка правильності обліку та списання накладних витрат	Договори, рахунки-фактури, платіжні доручення
Перевірка правильності обліку	Облікова політика, облікові регістри, первинні документи
Перевірка правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій витрат виробництва	Облікова політика, робочий план рахунків, облікові регістри, Головна книга

Для отримання аудиторських доказів у процесі перевірки застосовується низка спеціалізованих процедур. Аудиторська процедура – це визначений порядок дій, який виконує аудитор з метою збору достатньої та достовірної інформації щодо конкретної ділянки обліку. Залежно від завдань аудиту, аудитори можуть використовувати одну або декілька з наступних процедур: перевірку, спостереження, опитування і підтвердження, підрахунок та аналітичні процедури [47; 48;].

Процедура перевірки полягає у вивченні бухгалтерських документів, облікових реєстрів або матеріальних активів з метою оцінки правильності їх оформлення, точності, повноти та своєчасності відображення інформації в обліку.

Процедури спостереження, опитування та підтвердження дають змогу отримати додаткову інформацію шляхом безпосереднього нагляду за діями персоналу, проведення бесід з відповідальними працівниками або запитів до зовнішніх осіб. Таким чином, аудитор підтверджує інформацію, що міститься в бухгалтерських реєстрах.

Підрахунок застосовується для перевірки арифметичної точності облікових даних, а також може включати самостійне виконання розрахунків. За допомогою цієї процедури аудитори переконуються у правильності обчислення витрат і результатів інвентаризації.

Аналітичні процедури передбачають оцінку основних фінансових показників та співвідношень, а також виявлення значних відхилень чи невідповідностей у звітних даних. Це досягається за рахунок розрахунку економічних коефіцієнтів, аналізу динаміки показників та порівняння залишків на рахунках за різні періоди.

За результатами аудиту складається звіт із виявленими недоліками та рекомендаціями щодо їх усунення. Впровадження рекомендацій сприяє оптимізації витрат, підвищенню фінансової дисципліни та покращенню контролю за використанням ресурсів готелю. Це, у свою чергу, забезпечує

підвищення ефективності діяльності підприємства, зміцнює його фінансовий стан і сприяє збереженню конкурентоспроможності на ринку готельних послуг.

3.3. Шляхи оптимізації витрат виробництва

Оптимізація фінансових процесів у готельно-ресторанній сфері відіграє ключову роль у підвищенні ефективності діяльності підприємства та забезпеченні його довгострокової фінансової стабільності. Одним із головних напрямів оптимізації витрат у готельно-ресторанному бізнесі є контроль запасів. Зростання обсягів складу без зростання реалізації може свідчити про неефективне управління обіговими коштами. Впровадження систем прогнозування попиту допоможе уникати надлишкових закупівель і зменшити витрати на зберігання.

Ще одним дієвим інструментом є диверсифікація постачальників і моніторинг ринкових цін у реальному часі. Це дозволяє укладати вигідні контракти та знижувати витрати на закупівлю. Ефективніше використання трудових ресурсів також впливає на витрати – шляхом внутрішнього навчання персоналу та впровадження гнучких графіків роботи можна зменшити навантаження на фонд оплати праці.

Скорочення енергоспоживання шляхом модернізації обладнання, встановлення датчиків та автоматизації систем освітлення й клімату дозволяє зменшити постійні витрати без шкоди для процесів. Покращення фінансового управління також має значення – запровадження систем планування грошових потоків дає змогу уникати касових розривів і забезпечити ліквідність.

Цифровізація обліку та автоматизація внутрішніх процесів дозволяє скоротити витрати на ручну роботу та зменшити ймовірність помилок. Інтеграція CRM і електронного документообігу значно підвищує точність планування та швидкість ухвалення рішень.

Оптимізація витрат у готельно-ресторанному бізнесі це не просто вимога часу, а реальний інструмент для зростання прибутковості та зміцнення

фінансової стабільності. Як зображено на рис. 3.2, ефективне управління витратами охоплює декілька важливих напрямів, які варто розглядати в комплексі.

Рис. 3.2 Методи оптимізації економічних витрат

Одним із головних напрямів є контроль запасів, що дозволяє уникати надмірного накопичення матеріальних ресурсів. Зростання обсягів складу без відповідного зростання реалізації часто свідчить про неефективне управління обіговими коштами, що призводить до їх заморожування. Запровадження сучасних систем прогнозування попиту з урахуванням сезонності, історичних даних та поведінкових моделей дозволяє зменшити витрати на зберігання продукції та уникнути ризиків її знецінення [49; 50;]. Наступним важливим інструментом є диверсифікація постачальників у поєднанні з постійним моніторингом ринкових цін. Це дає змогу укладати контракти на вигідніших умовах, оперативно змінювати постачальників за потреби та уникати критичних затримок у постачанні [51].

У свою чергу, ефективне використання трудових ресурсів також істотно впливає на структуру витрат. Впровадження систем внутрішнього навчання персоналу дає змогу підвищити кваліфікацію працівників без потреби в зовнішніх витратах, а гнучкі графіки роботи забезпечують рівномірне навантаження та скорочення фонду оплати праці в періоди низької активності

[52; 53;]. Раціоналізація використання трудових ресурсів є важливим чинником оптимізації витрат у готельно-ресторанному бізнесі. Застосування механізмів внутрішнього професійного навчання дозволяє підвищити рівень кваліфікації персоналу без необхідності залучення зовнішніх провайдерів освітніх послуг, що, у свою чергу, знижує відповідні витрати. Впровадження гнучких форм організації праці, зокрема змінних графіків або погодинної оплати залежно від рівня завантаженості, забезпечує більш ефективне розподілення робочого часу та оптимізацію фонду оплати праці при збереженні стабільного рівня обслуговування [54].

Суттєвий вплив на зменшення експлуатаційних витрат має модернізація технічної бази підприємства. Використання застарілого енергомісткого обладнання не лише підвищує загальні витрати на енергоспоживання, але й створює додаткове навантаження на обслуговування. Інвестиції в сучасні енергоефективні технології сприяють зниженню витрат постійного характеру та підвищують ресурсну ефективність виробничих процесів [55; 56;]. З огляду на динаміку фінансових потоків підприємства, актуальним є впровадження системи їх оперативного планування. Такий підхід забезпечує своєчасне виявлення потенційних касових розривів, підвищує передбачуваність надходжень і видатків та дозволяє забезпечити стабільне виконання поточних фінансових зобов'язань.

Не менш важливою складовою економії ресурсів виступає цифровізація облікових процесів. Зменшення витрат на обробку даних, зниження кількості помилок, прискорення фінансового аналізу все це є наслідками впровадження автоматизованих інформаційних систем управління [57]. Інтеграція електронного документообігу та CRM-платформ забезпечує комплексну підтримку управлінських рішень і сприяє підвищенню точності фінансового прогнозування.

У сучасних умовах високої конкуренції особливого значення набуває раціональне управління маркетинговими витратами. Застосування інструментів поведінкового аналізу клієнтів, постійне тестування рекламних повідомлень та

визначення конверсійності окремих каналів дозволяють здійснювати ефективний розподіл маркетингового бюджету. Такий підхід мінімізує нецільові витрати та підвищує рентабельність інвестицій у просування товарів і послуг [58].

Останнім, але не менш важливим напрямом виступає формування внутрішньої корпоративної культури ощадливого ставлення до ресурсів. Створення умов для ініціювання працівниками пропозицій щодо підвищення ефективності, впровадження систем заохочення за виявлені можливості економії, а також підтримка ініціатив щодо вдосконалення внутрішніх процесів сприяють залученню персоналу до системи управління витратами. Це, у свою чергу, формує відповідальне ставлення до фінансових і матеріальних ресурсів підприємства та зміцнює загальний рівень управлінської культури [59].

Таким чином, оптимізація витрат виступає ключовим елементом раціонального управління підприємством. Вона сприяє збереженню конкурентних позицій на ринку, стабілізації фінансових результатів та підвищенню адаптивності компанії до змін як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Використання різних підходів до зниження витрат, зокрема аутсорсингу, автоматизації, аналізу точки беззбитковості та перегляду витратної структури, дає змогу суттєво підвищити ефективність господарської діяльності та зменшити ризики, пов'язані з нестабільністю економіки.

На основі проведеного аналізу можна сформулювати низку рекомендацій для вдосконалення системи управління витратами:

Розробка та впровадження системи бюджетування і моніторингу витрат. Доцільно створити чітко структуровану систему бюджетного планування, яка дасть змогу передбачати обсяг майбутніх витрат і контролювати їхнє фактичне використання. Це сприятиме своєчасному виявленню відхилень від запланованих значень і дозволить швидко реагувати шляхом внесення коригувань.

Інтеграція автоматизованих систем та цифрових технологій. Використання програмного забезпечення для автоматизації обліку та управління витратами

дозволяє значно зменшити часові витрати на обробку інформації, знизити вплив людського фактора та підвищити точність розрахунків. Зокрема, сучасні ERP-системи забезпечують оперативний доступ до актуальних даних щодо витрат підприємства.

Рационалізація використання ресурсів. Для ефективного скорочення витрат необхідно постійно здійснювати аналіз споживання різних видів ресурсів – матеріальних, трудових, енергетичних – з метою виявлення шляхів їх більш економного використання. Це може охоплювати зменшення обсягів відходів, впровадження енергоощадних технологій та удосконалення організації трудових процесів.

Передача другорядних функцій на аутсорсинг. Доцільно делегувати зовнішнім підрядникам виконання функцій, які не є ключовими для основної діяльності підприємства (зокрема, бухгалтерський облік, охоронні послуги, прибирання). Це дозволяє скоротити витрати на персонал, уникнути додаткових адміністративних витрат і зосередити ресурси на стратегічно важливих напрямках.

Інвестування в енергоефективні рішення. Перехід на сучасне енергоощадне обладнання та використання альтернативних джерел енергії сприяє значному скороченню витрат на електроенергію та інші енергоресурси. Застосування заходів з енергозбереження, таких як встановлення LED-освітлення, утеплення приміщень або автоматичне регулювання кліматичних умов, дозволяє знизити експлуатаційні витрати підприємства.

Оптимізація виробничих процесів. Використання підходів «Lean Management», орієнтованих на усунення марнотратства та підвищення ефективності, дає змогу мінімізувати зайві витрати і підвищити результативність виробництва. Впровадження принципів постійного вдосконалення (Kaizen) сприяє системному поліпшенню всіх аспектів виробничої діяльності та забезпечує стабільне зростання ефективності роботи.

Оцінка та вдосконалення системи постачання. Проведення систематичного аналізу співпраці з постачальниками та організація конкурсного відбору

(тендерів) дає змогу знижувати витрати на закупівлю матеріалів і сировини. Переговори щодо знижок, бонусних програм або гнучких умов оплати сприяють зменшенню закупівельних витрат і підвищенню ефективності ланцюга постачання.

Рационалізація організаційної структури. Регулярний моніторинг продуктивності працівників і ефективності виконання функцій дає змогу своєчасно коригувати чисельність персоналу відповідно до реальних потреб підприємства. Такий підхід допомагає уникати надлишкових витрат на оплату праці та підтримувати оптимальний рівень зайнятості.

Застосування аналітики та витратного прогнозування. Використання сучасних аналітичних інструментів дозволяє передбачати тенденції зміни витрат і вчасно адаптувати стратегію підприємства до нових умов. Це сприяє не лише зниженню зайвих витрат, а й покращенню точності фінансового планування та підвищенню загальної ефективності управління ресурсами.

Посилення координації між структурними підрозділами. Вдосконалення внутрішньої комунікації та співпраці між відділами підприємства сприяє узгодженому плануванню та контролю витрат на всіх етапах діяльності. Злагоджена робота команди дозволяє своєчасно виявляти неефективні витрати та оперативно впроваджувати оптимізаційні рішення.

ВИСНОВКИ

В результаті виконання кваліфікаційної роботи було досліджено економічну природу витрат виробництва як об'єкта бухгалтерського обліку. Визначено їх роль у формуванні собівартості продукції та проаналізовано основні підходи до класифікації витрат за економічним змістом, способом віднесення на продукцію, місцем виникнення. Така деталізація дозволяє створити повну інформаційну базу для оцінки витратного процесу на підприємстві.

Особливу увагу приділено аналізу нормативного забезпечення, що регламентує порядок формування та обліку витрат. Розглянуто положення національних і міжнародних стандартів, що визначають принципи визнання, оцінки та розкриття витрат у фінансовій звітності, і виявлено їхню практичну значущість для господарської діяльності.

Практичну частину роботи зосереджено на дослідженні організації обліку витрат у підприємстві готельного господарства. Проаналізовано структуру витрат, типові облікові документи, порядок їх заповнення та роль у подальшому відображенні господарських операцій. З'ясовано, що найбільшу питому вагу мають матеріальні витрати, витрати на оплату праці та інші поточні витрати, пов'язані з наданням послуг. В межах вивчення синтетичного та аналітичного обліку охарактеризовано функціонування рахунку 23, де накопичуються витрати на незавершене виробництво. Встановлено порядок кореспонденції рахунків та особливості перенесення витрат на наступні періоди. Підтверджено відповідність бухгалтерських записів обліковим вимогам і економічному змісту витрат.

Здійснено аналітичну оцінку витрат: визначено їх динаміку, структуру, відхилення фактичних показників від запланованих. Виявлено фактори, що впливають на зміну рівня витрат, серед яких – обсяг наданих послуг, ефективність використання ресурсів і рівень цін. Це дозволило зробити обґрунтовані висновки щодо стабільності витратної політики підприємства.

Окремо розглянуто методику аудиту витрат: описано етапи перевірки, типові порушення та методи їх виявлення. Проаналізовано ефективність внутрішнього контролю та запропоновано напрями його вдосконалення для підвищення достовірності облікових даних.

Сформовано практичні рекомендації щодо раціоналізації обліку та контролю витрат. Серед них: автоматизація облікових процесів, впровадження цифрових інструментів обліку, оптимізація ресурсного забезпечення та вдосконалення облікової політики підприємства.

У роботі охоплено ключові теоретичні та прикладні аспекти обліку витрат виробництва, проведено комплексний аналіз практики ведення обліку та аудиту, а також надано пропозиції для підвищення ефективності витратної діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
2. Велш Г. А., Шор Д. Г. Основи фінансового обліку / пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. Київ: Основи, 1997. 943 с.
3. Грещак М. Г., Коцюба О. С. Управління витратами: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ: КНЕУ, 2002. 131 с.
4. Економічний словник / уклад. Г. В. Осовська, О. О. Юшкевич, Й. С. Завадський. Київ: Кондор, 2007. 358 с.
5. Крушельницька О. В. Управління витратами: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Житомир: ЖДТУ, 2005. 196 с.
6. Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика: навчальний посібник. Київ: Ніка-Центр, Ельга, 2004. 216 с.
7. Мельник Л. Г., Карінцева О. І. Економіка підприємства: конспект лекцій. Суми: Університетська книга, 2003. 412 с.
8. Дербін Е. Ф., Кілієвич О. І. Економічна теорія і державний сектор: теорія, практика, термінологія, джерела: навчальний посібник. Київ: УАДУ при Президентові України, 1997. 108 с.
9. Фандель Г. Теорія виробництва і витрат. Київ: Таксон, 2000. 520 с.
10. Павликівська О. І. Облік і аудит виробничих витрат (на прикладі підприємств цукрової промисловості): дис. канд. екон. наук: 08.06.04. Тернопіль, 2002. 253 с.
11. Нападовська Л. В. Управлінський облік: підручник. Київ: Книга, 2004. 544 с.
12. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2006. 526 с.

13. Задорожний З.-М. В. Внутрішньогосподарський облік у будівництві: методологія і організація: дис. д-ра екон. наук: 8.00.09. Тернопіль, 2007.
14. Дерій В. А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, Екон. думка, 2009. 272 с.
15. Маниліч М. І., Миронюк М. І. Собівартість продукції: теоретичний аспект. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpen/2012_8/01SPTA.pdf
16. Завгородній В. П., Савченко В. Я. Бухгалтерський облік, контроль і аудит в умовах ринку. 2-ге вид. Київ: Фірма «ДІКСІ», 1997. 832 с.
17. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. № 1. С. 11–18.
18. Дідоренко Т. В. Сутність витрат як об'єкта бухгалтерського обліку. Молодий вчений. 2015. № 1. С. 78–82.
19. Тлущкевич О. І. Економічна сутність витрат та їх класифікація. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/Тлущкевич%203/page6.html
20. Business Cost Analysis. Core.ac.uk. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/11332456.pdf>
21. Кужельний М. В. Бухгалтерський облік у виробництві. Бібліотека BukLib.net. URL: <https://buklib.net/books/32229/>
22. Класифікація витрат виробництва як необхідна передумова об'єктивного обліку і дієвого контролю. Всеукраїнський бухгалтерський портал «ФААУ». URL: <https://magazine.faaf.org.ua/klasifikaciya-vitrat-virobnictva-yak-neobhidna-peredumova-ob-ektivnogo-obliku-i-diyovogo-kontrolyu.html>
23. Павлюк А. М. Теоретичні основи класифікації витрат виробництва. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2982/3/Павлюк.pdf>
24. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Kursak.com. URL: <https://www.kursak.com/rehuliuivannia-bukhhalters-koho-obliku-v-ukraini/>
25. Ященко О. О. Класифікація витрат у системі обліку. Економіка та держава. 2016. № 5. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/download/3793/3828/8928>

26. Сучасні аспекти класифікації витрат виробництва. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3114/1/34.pdf>
27. Секіріна Н. В. Загальні підходи до формування і класифікації нормативного забезпечення обліку і контролю витрат на виробництво готової продукції. Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. 2014. № 2. С. 235–245. URL: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Znphktei/2011_2/statti_2/sekirina/sekirina.htm
28. Облік витрат: первинні документи та податкові наслідки. Дебет-Кредит. URL: <https://online.dtki.ua/2012/29/54421>
29. Однолько В. Облік витрат з надання послуг на підприємствах готельного бізнесу. Розвиток обліку, аналізу, економіки та менеджменту підприємств і організацій: теорія, методологія, практика. 2023. № 4. С. 157–165. DOI: 10.31375/2226-1915-2023-4-157-165.
30. Nurmagambetova A., Baimukhanova S., Pukala R., Kurbanova K., Kidirmaganbetova A. Improvement of accounting in the hotel business in the transition to a digital economy. E3S Web of Conferences. 2020. Vol. 159. Article 04019. DOI: 10.1051/e3sconf/202015904019.
31. Campos F., Lima Santos L., Gomes C., Cardoso L. Management Accounting Practices in the Hospitality Industry: A Systematic Review and Critical Approach. Tourism and Hospitality. 2023. Vol. 3, No. 1. Article 17. DOI: 10.3390/tourhosp3010017.
32. Sarkar S. The Growing Importance of Cost Accounting for Hotel Industry. International Journal of Creative Research Thoughts. 2023. Vol. 11, Issue 3. Article IJCRT2303303. URL: <https://ijcrt.org/papers/IJCRT2303303.pdf>
33. Nasir E., Goeliling R., Devi M. Optimizing Cost Control in the Hospitality Sector: A Case Study of Aston Makassar Hotel & Convention Center. Daengku: Journal of Humanities and Social Sciences Innovation. 2025. Vol. 5, No. 1. С. 1–8. URL: <https://jurnal.ahmar.id/index.php/daengku/article/download/3233/2167/>

34. Нестеренко І. В., Ковалевська Н. С., Соколова Є. Б. Моделювання облікової політики підприємств готельної індустрії в умовах глобалізації. *Business Inform.* 2020. № 6. С. 212–218. DOI: 10.32983/2222-4459-2020-6-212-218.
35. Яровенко Т. С., Юдіна О. І. Сучасні підходи класифікації витрат підприємств готельно-ресторанного господарства. *Економічний простір*. 2019. № 146. С. 149–160. URL: prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/128
36. Воскресенська Т., Теслюк М. Особливості формування собівартості послуг з перевезення вантажу. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. С. 75–80. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-32-75.
37. Москаленко В. А. Особливості калькулювання собівартості послуг та оподаткування в готельному бізнесі. Чернігів: ЧНТУ, 2020. 15 с. URL: https://ir.stu.cn.ua/jspui/bitstream/123456789/7579/1/Особливості_калькулювання.pdf
38. Силабус дисципліни «Бухгалтерський облік в туризмі та готельно-ресторанному бізнесі». Університет Короля Данила. 2024. URL: <https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2024>
39. Стащенко Ю. В. Особливості обліку доходів та витрат готельного бізнесу / Ю. В. Стащенко // *Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в умовах повоєнного відновлення України: зб. матеріалів IX Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 8 груд. 2023 р.)*. – Київ: КНЕУ, 2023. – С. 99–102. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/9ab751b6-dfc3-4195-b33e-bf9c28fcf902>
40. Особливості калькулювання собівартості послуг та оподаткування в готельному бізнесі / В. А. Москаленко // *Вісник Чернігівського технологічного університету*. – 2021. – № 1(257). – С. 123–128. URL: ir.stu.cn.ua/jspui/bitstream/123456789/7579/1/Особливості_калькулювання.pdf
41. Саєнко Н. В. Облік і внутрішній аудит в управлінні діяльністю підприємств готельно-ресторанного бізнесу: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»: спец. 071 – Облік і оподаткування / Н. В. Саєнко; наук. кер. Н. С. Акімова. – Харків: ДБТУ, 2024. – 162 с. URL: repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/57330

42. Методика формування собівартості. ЛІГА:ЗАКОН. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/DG190105>
43. Карп'як Я. С. Облік витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції в умовах конкурентного середовища. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5327/1/Карп%20як_Я._С..pdf
44. Настанова з визначення вартості будівництва. Budstandart. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=90348
45. Левченко В. М. Управлінський облік витрат: сучасні підходи. Вісник СумДУ. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/4_2021/6.pdf
46. Тибирица Ю. О. Облік витрат у системі управління готельним підприємством. ВКР. ПолтНТУ. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/14432/1/ВКР.%20Тибирица%20Юлія.pdf>
47. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
48. Карпенко С. В., Слинько І. В. Облік і контроль витрат на підприємстві. Наукові праці студентів. ПолтНТУ. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/17861/1/Карпенко%20Слинько%20161-163.pdf>
49. Сисоєв А. В. Оцінка ефективності контролінгу операційної діяльності підприємства. Економіка та держава. 2020. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2020/152.pdf
50. Духнова Г. М. Проблеми обліку витрат у сучасних умовах господарювання. Науковий вісник УМСФ. 2020. № 3(69). С. 122–125. URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/3_69_2020/25.pdf
51. Івахненко В. П. Методологія обліку витрат у системі управління підприємством. Економіка та держава. 2012. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1960>

52. Савченко В. Я. Аудит. Розділ 8.3: Аудит витрат. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ebk.net.ua/Book/Audit/Glava8/R8p3.htm>

53. Аналітика попиту в оптимізації управління запасами підприємства. Українські інформаційні технології. URL: <https://uit.kiev.ua/analitika-popitu-v-optimizacii-upravlinnja-zapasami-pidpriiemstva/>

54. Малярець Л., Денисюк О., Куліков О., Фат'янов Д. Диверсифікація постачальників для мінімізації залежності від одного ринку та забезпечення безперебійності постачання. Економіка та держава. 2024. №11. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/download/5085/5129/11565>

55. Личко М., Моргулець О. Роль управління персоналом у забезпеченні якості обслуговування в готельно-ресторанному бізнесі. Київський національний університет технологій та дизайну. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/27022/1/Dyplom241_Lychko_Morhulets.pdf

56. Соколова А. Гнучкі графіки роботи в умовах воєнного часу: виклики та рішення. СумДУ. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/91780/3/Sokolova_bac_rob.pdf

57. Мазіна Н. М. Розвиток інформаційних технологій в Україні та їх вплив на бухгалтерський облік. Економіка та суспільство. 2024. №38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3806>

58. Автомонов О. А., Казанська О. Оцінка маркетингових ризиків у системі управління державними закупівлями в Україні. Економіка та суспільство. 2025. №11. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/5527/5465>

59. Корпоративна культура в системі управління персоналом підприємства. Підручники онлайн. URL: https://pidru4niki.com/12980108/menedzhment/korporativna_kultura_sistemi_upravlinnya_personalom_pidpriyemstva

ДОДАТКИ

Додаток А. Фінансова звітність ТОВ "ФІРМА "НАДІЯ"

Довідка про компанію

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФІРМА "НАДІЯ"
(ТОВ "ФІРМА "НАДІЯ")

Код за ЄДРПОУ: [13660888](#)

Довідка згенерована 16.05.2025 16:49

Інформація з ЄДР:

ЄДРПОУ:	13660888
Назва:	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФІРМА "НАДІЯ" (ТОВ "ФІРМА "НАДІЯ")
Назва іноземною мовою:	LIMITED LIABILITY COMPANY "FIRMA "NADIYA" (LLC "FIRMA "NADIYA")
Організаційна форма:	Товариство з обмеженою відповідальністю
Адреса:	76018, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА область, місто ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, вулиця НЕЗАЛЕЖНОСТІ, будинок 40 Запис в ЄДР: 76018, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛ., М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ВУЛ. НЕЗАЛЕЖНОСТІ, БУД. 40
Стан:	Зареєстровано
Дата реєстрації:	25.11.2003 (21 рік 5 місяців) Номер запису: 11191200000000626
Уповноважені особи:	Бойко Маргарита Мирославівна - керівник (керівник; 02.09.2013)
Бухгалтер:	Кучер Надія Ярославівна (станом на 28.04.2025)
Статутний капітал:	11 342 134.00 грн

Контакти:

[+38 \(050\) 433-75-22](tel:+380504337522)

[+38 \(034\) 272-14-55](tel:+380342721455)

info@nadiyahotel.com

Відомості про структуру
власності:

ПІБ особи, ким підписано структуру власності: не вказано

Тип особи, ким підписано структуру власності: не вказано

Відмітка, що структуру власності підписано: ні

Дата структури власності: не вказано

Номер структури власності: не вказано

Ознака, що можлива недостовірність структури власності: ні

Ознака, що структура власності визнана НБУ непрозорою: ні

Ознака, що відомості про структуру власності виключено за
вказівкою Міністерства юстиції України: ні

[Clarity Project](#) - простий та зрозумілий доступ до закупівельної та корпоративної інформації.

Фінансова звітність за 2024 рік

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФІРМА "НАДІЯ"
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛ., М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ВУЛ. НЕЗАЛЕЖНОСТІ,
БУД. 40
(ТОВ "ФІРМА "НАДІЯ")
Код за ЄДРПОУ: [13660888](#)

Дата звіту	31.03.2025
Період	2024 рік, 12 міс
Бухгалтер	Кучер Надія Ярославівна
КАТОТГГ	UA26040190010045761
Кількість працівників	131

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	497.10	373.70
первісна вартість	1001	915.00	709.90
накопичена амортизація	1002	417.90	336.20
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби:	1010	13 188.00	20 748.20
первісна вартість	1011	55 131.30	66 537.80
знос	1012	41 943.30	45 789.60
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	13 685.10	21 121.90
II. Оборотні активи Запаси:	1100	7 346.00	5 301.90
у тому числі готова продукція	1103	3 745.00	4 345.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	797.60	895.80
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	181.10	116.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	915.60	1 479.20
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 028.20	3 175.70
Витрати майбутніх періодів	1170	100.60	153.00
Інші оборотні активи	1190	1 477.10	1 521.70
Усього за розділом II	1195	11 846.20	12 643.30
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	5 420.70	5 420.70
Баланс	1300	30 952.00	39 185.90

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
-------------	--------------	--	--

I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11 342.10	11 342.10
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 817.40	9 809.70
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	17 159.50	21 151.80
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	268.10	1 819.80
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	2 738.70	3 678.90
розрахунками з бюджетом	1620	502.50	845.20
у тому числі з податку на прибуток	1621	93.50	375.90
розрахунками зі страхування	1625	124.50	100.90
розрахунками з оплати праці	1630	527.40	644.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	9 141.00	10 391.30
Усього за розділом III	1695	13 302.20	17 480.10
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	490.30	554.00
Баланс	1900	30 952.00	39 185.90

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	108 215.00	88 860.20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	89 050.50	74 881.00
Інші операційні доходи	2120	665.90	663.70
Інші операційні витрати	2180	14 556.30	12 776.10
Інші доходи	2240	140.00	55.70
Інші витрати	2270	434.40	1 330.70
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	109 020.90	89 579.60
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	104 041.20	88 987.80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	4 979.70	591.80
Податок на прибуток	2300	987.40	324.60
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	3 992.30	267.20

[Clarity Project](#) - простий та зрозумілий доступ до закупівельної та корпоративної інформації.

Фінансова звітність за 2023 рік

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФІРМА "НАДІЯ"
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛ., М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ВУЛ. НЕЗАЛЕЖНОСТІ,
БУД. 40**

(ТОВ "ФІРМА "НАДІЯ")

Код за ЄДРПОУ: [13660888](#)

Дата звіту	02.01.2025
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	Кучер Надія Ярославівна
КАТОТТГ	UA26040190010045761
Кількість працівників	120

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	497.10
первісна вартість	1001	402.00	915.00
накопичена амортизація	1002	402.00	417.90
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби:	1010	11 166.50	13 188.00
первісна вартість	1011	46 337.60	55 131.30
знос	1012	35 171.10	41 943.30
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом І	1095	11 166.50	13 685.10
ІІ. Оборотні активи Запаси:	1100	4 488.40	7 346.00
у тому числі готова продукція	1103	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1 202.40	797.60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	422.40	181.10
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	797.80	915.60
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 488.30	1 028.20
Витрати майбутніх періодів	1170	66.80	100.60
Інші оборотні активи	1190	762.20	1 477.10
Усього за розділом ІІ	1195	9 228.30	11 846.20
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	5 457.40	5 420.70
Баланс	1300	25 852.20	30 952.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
-------------	--------------	--	--

I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11 342.10	11 342.10
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 550.20	5 817.40
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	16 892.30	17 159.50
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	268.10
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	3 381.00	2 738.70
розрахунками з бюджетом	1620	275.40	502.50
у тому числі з податку на прибуток	1621	92.90	93.50
розрахунками зі страхування	1625	0.00	124.50
розрахунками з оплати праці	1630	202.00	527.40
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	4 642.70	9 141.00
Усього за розділом III	1695	8 501.10	13 302.20
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	458.80	490.30
Баланс	1900	25 852.20	30 952.00

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	88 860.20	78 671.30
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	74 881.00	66 802.90
Інші операційні доходи	2120	663.70	288.90
Інші операційні витрати	2180	12 776.10	10 039.30
Інші доходи	2240	55.70	64.50
Інші витрати	2270	1 330.70	369.60
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	89 579.60	79 024.70
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	88 987.80	77 211.80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	591.80	1 812.90
Податок на прибуток	2300	324.60	373.60
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	267.20	1 439.30

[Clarity Project](#) - простий та зрозумілий доступ до закупівельної та корпоративної інформації.